

A - PROJEKT Michalovce
ateliér architektúry a urbanizmu
Ing. arch. Ľudovít **POZDECH**
autorizovaný architekt

ul.Sama Chalúpku 18 tel.056 / 64 331 16 071 01 Michalovce

PRIESKUMY A ROZBORY

P A L Í N

Obstarávateľ : Obec PALÍN
Okres Michalovce

Autori : Ing.arch.Ľudovít Pozdech
Ing.arch.Jozef Pozdech

Michalovce : 07/2006

OBSAH :

A. Textová část, tabulková část

B. Grafická část - výkresy - samostatná příloha

C. Dokladová část – samostatná příloha

A. TEXTOVÁ ČASŤ, TABUĽKOVÁ ČASŤ :

OBSAH :

A.1 ÚVOD

- A.1.1 Základné údaje**
- A.1.2 Vymedzenie riešeného územia a záujmového územia**
- A.1.3 Zhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií**
- A.1.4 Zhodnotenie priestorových priemetov odvetvových koncepcií, stratégií a známych zámerov na rozvoj územia získaných v rámci prípravných prác**

A.2 PRIESKUMY A ROZBORY

- A.2.1 Prieskumy a rozboru priestorového usporiadania a funkčného využívania územia**
- A.2.2 Prieskumy a rozboru prírodných podmienok**
- A.2.3 Prieskumy a rozboru demografického potenciálu a bytového fondu**
- A.2.4 Prieskumy a rozboru sociálnej infraštruktúry (vrátane občianskej vybavenosti)**
- A.2.5 Prieskumy a rozboru kultúrnych a historických hodnôt**
- A.2.6 Prieskumy a rozboru hospodárskej základne**
- A.2.7 Prieskumy a rozboru rekreácie a cestovného ruchu**
- A.2.8 Prieskumy a rozboru verejného dopravného vybavenia**
- A.2.9 Prieskumy a rozboru technického vybavenia**
- A.2.10 Prieskumy a rozboru stavu životného prostredia a ochrany prírody a krajiny**
- A.2.11 Prieskumy a rozboru záujmov obrany štátu**
- A.2.12 Krajinnoekologický plán**

A.3 ZÁVERY

- A.3.1 Súhrnné zhodnotenie prieskumov a rozborov**
- A.3.2 Identifikácia problémov na riešenie**

A.4 TABUĽKY

- A.4.1 -A.4.8 Analýza stavu obyvateľstva a bytového fondu**
- A.4.9 -A.4.14 Plochy vybavenosti, bývania, výroby, technickej a dopravnej infraštruktúry, funkčného využitia**
- A.4.15-A.4.22 Voda a vodné hospodárstvo**
- A.4.23-A.4.35 Energetika**
- A.4.36-A.4.37 Ochrana prírody**
- A.4.38 Surovinová základňa**
- A.4.39 Rekreácia a turizmus**
- A.4.40-A.4.43 Doprava**
- A.4.44-A.4.46 Životné prostredie**
- A.4.47-A.4.50 Vyhodnotenie záberu pôdneho fondu**

A.1 ÚVOD :

A.1.1 Základné údaje :

Obstarávateľ : Obec Palín
Okres : Michalovce
Kraj : Košický
VÚC : Košický kraj

Oprávnený zástupca : Ing. Ján Kaššaj starosta obce Palín

Odborné spôsobilá osoba poverená obstarávaním ÚPD : Ing. arch. Ľubomír Polák
ul. Požiarnická č.1 Prešov

Spracovateľ : A - PROJEKT Michalovce
Ing. arch. Ľudovít Pozdech autorizovaný architekt SKA

Spolupráca : Ing. arch. Jozef Pozdech
Ing. Juraj Jochmann
Jozef Kamenský
Ing. Silvia Fehérová
Ing. Zdenka Poldaufová
Ing. Peter Sabo

Dôvody obstarania ÚPD :

Obec má spracovanú ÚPD – „Územný plán sídelného útvaru Palín – Aktualizácia“ z roku 1993. Jedná sa o aktualizáciu ÚPN-SÚ Palín z roku 1984. Vzhľadom na nové požiadavky obce, zmenenú metodiku spracovania ÚPN-O, sa vedenie obce rozhodlo v zmysle Zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, obstaráť Územno-plánovacie dokumentácie obce Palín s cieľom získať výsledný dokument - Územný plán obce Palín – Zmeny a doplnky, ktorý bude harmonizovať všetky aktivity a činnosti v území a na ktorom sa dohodnú všetci užívatelia územia v súlade s vyššími spoločenskými záujmami.

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie ekologickú stabilitu, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie vytvára predpoklady pre šetrné využívanie prírodných zdrojov, zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt a súlad všetkých činností v území, najmä so zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja.

Zdôvodnenie rozsahu spracovania prieskumov a rozborov : potrebné je spracovať komplexné prieskumy a rozborov v rámci vymedzeného územia, pretože k dnešnému dňu sa nezachovali pôvodná dokumentácia a je nutné aktualizovať vzhľadom na zmeny v území obce Palín.

Súpis podkladov ÚPP, ÚPD a iných podkladov spolu s ich zhodnotením miery ich záväznosti a použiteľnosti :

- Požiadavky objednávateľa stanovené v objednávke a dohodnuté v Zmluve o dielo – požiadavky obce sú záväzné.

- Základné mapy obce Palín v mierke M = 1 : 2 880 so zakreslením hranice intravilánu obce ku dňu 01.01.1990, rozsah a poloha hranice intravilánu bol potvrdený na základných mapách červenou farbou a podpísom zástupcu obce, pretože došlo k zmene katastrálneho územia obce Palín. Tento podklad je záväzný.

- Základné mapy obce Palín v mierke M = 1 : 2 880, použiteľnosť mapových podkladov pre spracovanie výkresu "Komplexné prieskumy a rozborov" je možná po doplnení zmien a rozdielov a odchýliek v území. Tento podklad je záväzný po doplnení skutkového stavu.

- Pre výkres "Rozbor širších vzťahov" mapy v mierke M=1:10 000. Tento podklad je záväzný po doplnení odchýliek v teréne.

- ÚPN VÚC Košického kraja ZaD 2004. Tento podklad je záväzný.

- ÚP SÚ PALÍN AKTUALIZÁCIA – z roku 1993, tento podklad je záväzný.

- Projekt stavby – Prieskum trasy plynofikácie obce Palín z roku 1995. Tento podklad má informačný charakter.

- Prieskum trasy a objektov jestvujúceho vodovodu v časti obce Palín. Tento podklad má informa-tívny charakter.

- Časť Projektu "PITNÁ VODA A ODKANALIZOVANIE JUHOVÝCHODU ZEMPLÍNA" – vzhľadom na avizované úpravy má tento podklad informatívny charakter.

A.1.2 Vymedzenie riešeného územia a záujmového územia :

1.2.1 Pre spracovanie širších vzťahov a riešenie časti technickej infraštruktúry, poľnohospodárstva a ekológie je riešeným územím územie vymedzené hranicami katastrálneho územia obce Palín.

Pre spracovanie komplexného urbanistického rozboru obce je riešeným územím zastavané územie obce, ktoré je vymedzené hranicami zastavaného územia (intravilánu) obce Palín k 01.01.1990. Podrobné riešenie je len v rámci tohto intravilánu, mimo intravilán obce je skúmané len v niektorých vyčlenených oblastiach a je to nad rámec tejto úlohy.

A.1.3 Zhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií :

1.3.1 Obec má spracovanú ÚPD – „Územný plán sídelného útvaru Palín – Aktualizácia“ z roku 1993. Jedná sa o aktualizáciu ÚPN-SÚ Palín z roku 1984. Vzhľadom na nové požiadavky obce, zmenenú metodiku spracovania ÚPN-O, sa vedenie obce rozhodlo v zmysle Zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, obstarat' Územno-plánovacia dokumentáciu obce Palín s cieľom získať výsledný dokument - Územný plán obce Palín –Zmeny a doplnky, ktorý bude harmonizovať všetky aktivity a činnosti v území a na ktorom sa dohodnú všetci užívatelia územia v súlade s vyššími spoločenskými záujmami.

1.3.2 Pre Košický kraj bola spracovaná v roku 1998 dokumentácia VÚC Košického kraja schválená vládou Slovenskej republiky a to Nariadením vlády SR č.281/1998 Z.z. a v roku 2004 boli vypracované a schválené Zmeny a doplnky.

Pre obec Palín platí záväzná časť Územného plánu Veľkého územného celku Košického kraja ZaD 2004 a to v časti :

I. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚZEMNÉHO ROZVOJA :

Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja platia tieto záväzné regulatívy, ktoré nadväzujú na schválené zásady a regulatívy KURS 2001, schválené uznesením vlády SR č. 1033 z 31.októbra 2001 a vyhlásené nariadením vlády SR č. 528/2002 Z.z.

1. Vytvárať podmienky pre rovnovážny rozvoj osídlenia, ekonomiky, sociálnej a technickej infraštruktúry a ochranu životného prostredia kraja.
2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry
 - 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
 - 2.15.4. podporovať ako rozvojovú os štvrtého stupňa;
- juholaboreckú rozvojovú os Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec,
 - 2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
3. V oblasti sociálnej infraštruktúry
 - 3.1 zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
 - 5.1 rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
 - 5.2 zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôsobiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
 - 5.3 podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny

- 5.4 v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch, rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
 - známe lokality archeologických nálezísk,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokraďí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- 6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
 - 6.13. chrániť koridory pre cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy, a to pre
 - 6.13.13 cestu č. II/555 ako súčasť vnútroregionálnej (medziokresnej) severojužnej trasy Michalovce (I/50) - križovatka s diaľnicou D1 - Veľké Kapušany - Leles - Kráľovský Chlmec, s preložkou vo Veľkých Kapušanoch, v Michalovciach, Palíne, Stretave, Pavlovciach nad Uhom,
- 7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
 - 7.11. prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach
 - 7.11.1. ležiacich v ochranných pásmach zdrojov vody,
 - 7.11.2. s vybudovaným vodovodom,
 - 7.11.3. nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja a v alúviách vodných tokov..., Laborec, Uh a Latorica,
 - 7.12. pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzí alebo úpravu korýt tokov v lokalitách
 - 7.12.7 na toku Laborec od ústia po zaústenie Uhu,
 - 7.19. chrániť koridory na výstavbu diaľkových optických káblov na trasách
 - i) Veľké Kapušany - Michalovce.

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto :

1. Cestná doprava
 - 1.5. cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy
 - 1.5.13. cesta II/555 v trase Michalovce (I/50) - križovatka s diaľnicou D1 - Veľké Kapušany
 - Leles - Kráľovský Chlmec, s preložkou vo Veľkých Kapušanoch, v Michalovciach, Palíne, Stretave, Pavlovciach nad Uhom,
4. Nadradená technická infraštruktúra
 - 5.6 rekonštrukcia, výstavba hrádzí alebo úprava korýt tokov v lokalitách
 - 5.6.7. na toku Laborec od ústia po zaústenie Uhu,
 - 5.11. stavby diaľkových optických káblov v trasách ..., Veľké Kapušany - Michalovce.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

A.1.4 Zhodnotenie priestorových priemetov odvetvových koncepcií, stratégií a známych zámerov na rozvoj územia, získaných v rámci prípravných prác :

A.1.4.1 V stanovisku Krajského pamiatkového úradu v Košiciach zo dňa 19.06.2004 je uvedené, že v obci nie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu žiadne národné kultúrne pamiatky a nie sú v Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk evidované žiadne archeologické náleziská.

A.1.4.2 Na základe podkladov - potvrdenia starostu obce Palín (nie sú tu žiadne hospodárske zvieratá ale v budúcnosti je možné s chovom cca 100 HD).

A.1.4.3 Pásmo hygienickej ochrany od cintorínov bolo určené 100 m do doby, kým nebude vybudovaný v celej obci verejný vodovod. Pásmo hygienickej ochrany od hospodárskeho dvora sa určí podľa počtu a druhu tam ustajnených zvierat.

A.1.4.4 Na základe oznámenia Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. OZ Košice zo dňa 1.6.2006, sú v súvislosti s povodňovou ochranou na rieke Laborec vybudované ochranné hrádze na kapacitu Q storočnej veľkej vody. Pre potreby údržby je potrebné pozdĺž toku Laborca ponechať územnú rezervu 15 m pozdĺž vzdušnej päty hrádze, okolo kanála Prievlaka územnú rezervu šírky 6 m.

A.1.4.5 Na základe vyjadrenia Obvodného banského úradu v Košiciach zo dňa 22.5.2006 sa v katastrálnom

území obce Palín nachádzajú určené dobývacie priestory „Pavlovce nad Uhom“ a „Pavlovce nad Uhom I“, ktorými sa zabezpečuje ochrana, resp. využívanie výhradných ložísk zemného plynu proti znemožneniu alebo sťaženiu ich dobývania.

A.1.4.6 Na základe informácie Leteckého úradu Slovenskej republiky zo dňa 19.05.2006 sa obec Palín nachádza v ochranných pásmach letiska pre letecké práce v poľnohospodárstve Senné. ZV tejto súvislosti sú stanovené výškové a ďalšie obmedzenia uvedené v liste Leteckého úradu SR .

A.2 PRIESKUMY A ROZBORY

A.2.1 Prieskumy a rozbor priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

A.2.1.1 Širšie vzťahy :

a/ Úvod :

Dedina plnila a aj plní významnú úlohu v historickom vývoji Slovenska. V sídlach dedinského charakteru žije ešte aj dnes veľká časť obyvateľstva. Dedinské sídla majú dôležité miesto v regiónoch a sídelnej sústave. V ich poľnohospodárskom prostredí sa zabezpečuje produkcia potravín pre všetko obyvateľstvo štátu. Ich sídelné a prírodné prostredie umožňuje hodnotnú rekreáciu a regeneráciu obyvateľom miest.

Dedinské osídlenie predstavuje významné historické, spoločenské, kultúrne, duchovné, národopisné a architektonické hodnoty ľudového staviteľstva, ktoré majú nezastupiteľné miesto v spoločnosti.

Pre ďalší vývoj je nevyhnutné zastaviť nepriaznivý vývoj a vytvoriť podmienky pre obnovu a rozvoj dediny. Komplexný, dlhodobý a otvorený program, ktorý bude vychádzať z potrieb a záujmov občanov a spoločenstiev dedín prispeje k tejto obnove s prihliadnutím na širšie súvislosti so zvláštnym zreteľom na tvorbu a ochranu dedinského a krajinného prostredia.

Územnoplánovacia dokumentácia je prostriedkom cieľavedomej dlhodobejšej koncepcie a riešenia súčasných problémov dediny.

Cieľom je zastavenie nepriaznivého vývoja dediny a vytvorenie základných podmienok jej obnovy a rozvoja obnovy hodnôt a predností dediny, ktorými obohacuje celú spoločnosť. Zabezpečenie zdravého životného prostredia a ekologicky neškodného hospodárstva. Cieľom je celková renesancia dediny, založená na hospodárskom, duchovnom, sociálnom, kultúrnom a civilizačnom rozvoji spoločenstva dediny.

Nevyhnutná je spolupráca s inými obcami v regióne pri riešení otázok nadsídelného charakteru. V tomto prípade sa jedná v oblasti inžinierskych sietí hlavne s obcami spolupracujúcimi na projekte „Juhovýchod Zemplína...“, so susednými obcami Sliepkovce, Senné, Zemplínska Široká, Stretava a Budkovce a ostatnými obcami tejto časti Zemplína.

b/ Funkcia a poloha obce:

Obec Palín sa nachádza na komunikačnej trase Michalovce - Veľké Kapušany. Okresné mesto Michalovce je vzdialené od obce cca 10 km, krajské mesto Košice cca 70 km.

Rezervácia území, koridorov a ochranné pásma majú negatívny vplyv na uvažovanú zástavbu a majú obmedzujúce požiadavky na územie.

Obec Palín sa nachádza na dopravnej trase spájajúcej obce tejto časti okresu a Zemplína, je v okrajovej polohe v rámci v rámci Košického kraja. V rámci reorganizácie štátnej správy a prechodu kompetencií na samosprávu, okolité obce zriadili niektoré spoločné úradovne (napr. spoločný stavebný úrad).

A.2.1.2 Rozbor urbanistickej štruktúry obce :

A.2.1.2.1 Urbanistický charakter obce :

Riešené územie obce Palín je súčasťou urbanizačného priestoru sídla obvodného významu Michalovce ako súčasť sídelnej aglomerácie Zemplínskeho regiónu a Košického kraja. Vlastné katastrálne územie susedí z južnej strany s katastrálnym územím obce Stretava, zo západnej strany s katastrálnym územím obce Budkovce a k.ú. obce Sliepkovce, zo severnej strany s katastrálnym územím obce Zemplínska Široká, z východnej strany s katastrálnym územím obce Senné.

A.2.1.2.2 **Kultúrno-historická charakteristika** (pamiatkovo chránené objekty, areály, kultúrne a stavebné hodnoty územia).

Analytická monografia obce :

Prvá písomná zmienka o obci Palín je doložená z roku 1302 podľa Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku. Písomná zmienka súvisí s predajom územného majetku šľachticmi z Krčavy, ktorí susedil s majetkom Palína.

Keď v roku 1266 užskí zemanovia predali Štefanovi a Mikulášovi synom Fila, stretavský majetok, predaj sa vzťahoval aj na chotár Palína. V listine sa však Palín neuvádza. V roku 1302 šľachtici z Krčavy predali územný majetok susediaci s majetkom Palína. Pri tejto príležitosti vznikla prvá priama zachovaná správa o Palíne a rovnomennom potoku. (terris...Paulyn...rivulum Paulyn.). Listina tiež uvádza, že palínsky majetok vtedy patril šľachticom Filipovi a Tomášovi, synom Štefana, teda vnukom spomínaného Fila.

Písomnosti od 14. storočia uvádzajú názov tejto dediny v tvare Palín, prípadne v pravopisných obmenách. Koncovka -ín svedčí o starobylosti a slovenskom pôvode názvu aj dediny.

Vzhľadom na zemepisnú polohu, názov, sídliskovú rozvinutosť a farnosť sa predpokladá, že Palín jestvoval už pred 11. storočím a patrí k starobylym slovenským dedinám v blízkom okolí.

Keďže písomnosti sa v Rakúsko - Uhorsku zapisovali pisári latinsky alebo maďarsky, písomný zápis robili podľa počutého názvu v jazyku vyhotovovanej listiny. Pri prekladoch a prepisoch dochádzalo značným rozdielom medzi počutým a zapísaným.

Dedina Palín nepochybne už v 13. storočí patrila šľachticom, hoci to možno sledovať až od začiatku 14. storočia. Zemepáni si dali v dedine postaviť kúriu a názov dediny používali v polovici 14. storočia v prídomku. V 15. až 18. storočí patril Palín viacerým šľachticom najmä zo Stretavy, Michaloviec, Draňova, Rakovca, Draviec, Šošovcom, zemanom z Palína a iným.

K dedine patril vodný mlyn na Laborci, o ktorom je doklad z roku 1394. Palínske sedliacke domácnosti, okrem richtárovej, boli v roku 1427 zdanené daňou kráľovi od 12 port. Vtedy bol Palín stredne veľkou dedinou s najmenej 13 obývanými sedliackymi domami. V roku 1567 okrem richtára zdanili tri sedliacke domácnosti na celých a 12 na polovičných usadlostiach, spolu od 9 port. V roku 1588 okrem richtára ešte 10 sedliakov hospodárilu na polovičných usadlostiach ďalší 4 na štvrtinových, takže boli zdanení od 6 port. Želiarskych domácností bolo 12. Sídlisko malo v roku 1599 38 obývaných poddanských domov. Na prelome 16. a 17. storočia bol Palín veľkou dedinou s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom. Palín bol tradične slovenskou dedinou.

Všeobecné údaje :

Obec Palín je v rôznych obdobiach evidovaná pod nasledovnými názvami :

1302	PAULYN
1394	PALEN
1427	PALYN
1808	PALÍN
	maďarsky PÁLYIN

Obec bola administratívne začlenená v

- Uhorsku v Užskej župe
- župa Užská od roku 1849
- župa Zemplínska do roku 1922
- okres Veľké Kapušany, župa Košická do roku 1928
- okres Veľké Kapušany, kraj Prešpavský do roku 1960
- okres Michalovce, kraj Východoslovenský do roku 1992
- okres Michalovce, kraj Košický do roku 1998
- okres Michalovce, kraj Košický - VÚC Košického kraja od roku 2002

Miestne časti obce - na tomto území sa nachádzali Bakytaňa, Gajdoš, Kukov, Penzešiva ulička, Ulica, Valal, ktoré neskoršie zanikli.

V roku 1427 mala obec Palín 12 port, v roku 1715 mala obec 10 domácností, v roku 1828 mala 121 domov a 822 obyvateľov.

Palín je pôvodná hromadná cestná dedina, dnes je ulicová - cestná skupinová dedina, vybudovaná okolo ciest vedúcich rôznymi smermi. V ďalších rokoch okolo nových ulíc. Najvýraznejšia je výstavba z posledných rokov okolo vedľajších miestnych komunikácií.

Obec Palín leží na východnom vale rieky Laborec, uprostred Východoslovenskej nížiny v nadmorskej výške okolo 105 m.

Z urbanistického hľadiska hlavnou kompozičnou osou možno nazvať komunikáciu, ktorú tvorí cesta II. triedy č.555 Michalovce - Veľké Kapušany. Na túto hlavnú kompozičnú os sa napája cesta III. triedy č.5552 Palín - Senné. Na tieto prieťahy ciest v obci Palín sú napojené miestne obslužné komunikácie. Zástavba je realizovaná väčšinou obojstranne po oboch stranách týchto komunikácií - ulíc, v menšej časti je tu aj jednostranná zástavba. V obci prevažuje zástavba rodinnými domami, ktoré boli postavené v povojnovom období (po roku 1945), sú tu však ešte aj hodnotné a zaujímavé objekty rodinných domov z predvojnového obdobia.

Pamiatky :

Medzi najhodnotnejšie pamiatky v katastrálnom území obce patria tie, ktoré nie je vidieť a sú ukryté pod vrstvou zeme. Sú to vzácne archeologické náleziská z rôznych časových a historických období. Na území obce zatiaľ nebol prevedený žiaden archeologický prieskum.

V obci sú dva kostoly.

Prvý kostol je reformovanej cirkvi, postavený bol v roku 1896 na zvyškoch kostola z 18.storočia. Nie je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako Národná kultúrna pamiatka.

Druhý kostol je rímskokatolícky Nanebovstúpenia Pána z roku 2000. Nie je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako Národná kultúrna pamiatka.

Na cintoríne v severozápadnej časti obce sa nachádza Dom smútku.

Chotárne názvy – nepísané aj písané, z pokolenia na pokolenie ústnou tradíciou odovzdávané chotárne názvy, dokladujúce význam poľnosti pre našich predkov. V obci sa ich zachovalo viacero, niektoré na mape z roku 1863, na mape sú zapísané latinkou. Sú to najmä :

- Dolná lúka, Kapustníky, Konopianky, Urbárska lúka, Urbárske pastvisko, Laborecký mlyn, Nad potočkom, Prvý kus, Druhý kus, Rúbanisko a ďalšie.

Dejiny :

Archeológia - archeologické pamiatky, ktoré nie je vidieť a sú ukryté pod vrstvou zeme, ktoré sú prvotnými dokladmi osídlenia chotára každej obce, dávno pred prvými písomnými správami. Na území obce zatiaľ nebol prevedený žiaden archeologický prieskum. Je však možné, že nálezy sa môžu objaviť pri zemných prácach

na rôznych miestach. Osídlenie obce v jednotlivých historických obdobiach dokladujú bohaté historické správy.

Dejiny do roku 1918 :

Územie dnešnej obce Palín, rovnako aj iné okolité obce, patrilo už v 9. storočí k okrajovým územiám Svätoplukovej ríše (Veľkomoravské kráľovstvo), siahajúcej po Uh.

Po vzniku Uhorského kráľovstva, toto územie bolo obsadzované vojenským spôsobom staromaďarskými strážami približne v prvej polovici 11.storočia, za vlády uhorského kráľa Abu Samuela, čo sa nezaobišlo bez krviprelievania .

Pôvodní obyvatelia s významnejším postavením sa v 11. a 12. storočí dostávali do postavenia služobníkov kráľa, ktoré sa blížilo k postaveniu zemanov. Aj keď všetka pôda patrila kráľovi, v neskorších obdobiach ju daroval svojim služobníkom.

Farský kostol tu stál na prelome 13. a 14 storočia.

V roku 1302 šľachtici z Krčavy predali územný majetok susediaci s majetkom Palína.

V neskorších rokoch si zemepáni dali v dedine postaviť kúriu a názov dediny používali v polovici 14.storočia v prídomku.

Z roku 1394 je písomný doklad o existencii mlyna na Laborci.

V 15. až 18. storočí patrilo Palín viacerým šľachticom najmä zo Stretavy, Michaloviec, Drahňova, Rakovca, Draviec, Šošovcom, zemanom z Palína a iným.

V roku 1427 boli palínske sedliacke domácnosti, okrem richtárovej, zdanené daňou kráľovi od 12 port.

V roku 1567 okrem richtára zdanili tri sedliacke domácnosti na celých a 12 na polovičných usadlostiach, spolu od 9 port.

V roku 1588 okrem richtára ešte 10 sedliakov hospodárilo na polovičných usadlostiach a ďalší 4 na štvrtinových, takže boli zdanení od 6 port. Želiarskych domácností bolo 12.

V roku 1599 tu bolo 38 obývaných poddanských domov.

Slovom porta, z latinského brána, sa označovala usadlosť, z ktorej sa odvádzala daň kráľovi, teda ucelené hospodárstvo s domom, dvorom, hospodárskymi budovami, záhumním a záhradou v dedine, ku ktorej prislúchali v tom čase rozsiahle polia a lúky v chotári. Ich rozsah bol v danej obci rovnaký a predstavoval taký kus pôdy, ktorý zabezpečil vyžitie celej rodiny a nadprodukciiu, ktorú musel poddaný odvieť vo forme daní a dávok.

Je nutné si uvedomiť, že v dnešnom ponímaní pojem "jeden poddaný" treba chápať ako jedna rodina.

V rokoch 1715 a 1720 hospodárilo v obci 10 a 11 sedliackych domácností.

Koncom 16. a 17. storočia tu boli zemepánmi Daróczyovci a Szeretvayovci.

V rokoch 1643-1645 bolo povstanie Juraja I.Rákociho

V rokoch 1678-1687 bolo povstanie Imricha Tokolyho

V rokoch 1703-1711 bolo povstanie Františka II.Rákociho.

Jednou z príčin nešťastia a chudoby v obci bola aj účasť na protihabsburských vojnách v rokoch (1606-1711), obec tým veľmi utrpela, podobne ako väčšina užských a zemplínskych dedín. V tých časoch zaniklo v užskej župe okolo 10 dedín.

V roku 1774 bol ukončený celý proces urbárskej regulácie vyhotovením urbára.

V roku 1781, bol vydaný tolerančný patent panovníkom Jozefom II. odstraňujúci náboženskú diskrimináciu.

V 19. storočí tu boli zemepánmi Tomcsányiovci.

V roku 1828 tu bolo 121 domov a 822 obyvateľov.

V roku 1896 tu bol vybudovaný kostol reformovanej cirkvi.

Obyvateľstvo obce Palína sa v poddanských časoch zaoberalo poľnohospodárstvom, košíkárstvom a výšivkárstvom.

V roku 1831 bola cholerozá epidémia, ktorej následkom bolo Východoslovenské sedliacke povstanie.

V roku 1848-1849 revolučné roky vo svete aj u nás.

V roku 1848 uhorský snem zrušil poddanstvo v krajine, čím dochádza k zániku poddanskej roboty, cirkevného desiatku, zemepanského deviatku a iných urbáriálnych povinností.

V roku 1895 boli zavedené štátne matriky, ktoré popri cirkevných viedli evidenciu obyvateľstva.

V 19. storočí sa rozšírilo pestovanie kukurice a zemiakov, neskoršie aj fazule. Choval sa tu hovädzí dobytok, kone, ošípané, ovce a kozy, husi, sliepky a kačice. Ako ťažná sila na poľné práce sa používali voly, na furmanky kone. Najrozšírenejším jedlom v minulosti boli obilné kaše, občas ochutené medom. Zrná sa mleli v ručných žarnovoch, pri väčších množstvách v mlynoch. Prechodom ku chlebu boli pečené kaše, nekvasené posúchy, lokše, až neskôr postupne kvasené výrobky. Z múky a chlebového kvasu si vyrábali nápoj - kysel. V rieke Laborec bol dostatok rýb, ktoré boli lovené na mnoho spôsobov. Vŕbové prútie využívali na spevňovanie hrádzí, na ploty, košiny vozov, koše a podobné výrobky. Obyvatelia sa zaoberali hlavne poľnohospodárstvom.

V roku 1904 dochádza k značnej migrácii židov do bohatších krajov Podkarpatskej Rusi.

V roku 1910 bolo založené potravné družstvo - Mravec.

Udalosti I. svetovej vojny v rokoch 1914-1918 doľahli aj na tunajších obyvateľov. Muži z obce rukovali na front, bežným javom sa stala bieda, hlad a rekvirácie.

A.2.5.3.4 Dejiny po roku 1918 :

Na troskách rozpadnutého Rakúska - Uhorska vznikla ako jeden z nástupníckych štátov Československá republika.

V roku 1918 sa stala súčasťou Československa Podkarpatská Rus.

Aj po roku 1918 sa miestny obyvatelia zaoberali poľnohospodárstvom, boli poľnohospodárskymi robotníkmi.

Po rušných udalostiach na Slovensku v máji a júni 1919 (časť obcí východného Slovenska a aj okresu Michalovce obsadila revolučná Maďarská červená armáda), dochádza k upevneniu moci nového štátneho útvaru v strednej Európe.

V roku 1919 tu bolo sčítanie ľudu - Palín bol súčasťou Zemplínskej (užskej) stolice.

16. apríla 1919 Dočasné Národné zhromaždenie schválilo zákon o Pozemkovej reforme. Zákon rozhodol o parcelácii poľnohospodárskej pôdy aj z majetku veľkostatkárov. Tým došlo k posilneniu pozície stredných roľníkov.

Palín bol do roku 1922 súčasťou Zemplínskej župy.

Od roku 1922 do roku 1928 bol Palín súčasťou Košickej župy (potom bol župný systém zrušený).

V roku 1922 začal v obci pracovať prídelový komisár.

V roku 1929 prebehlo sčítanie ľudu, najviac ľudí sa živilo roľníčením.

V roku 1930 bolo sčítanie ľudu, najviac ľudí sa živilo roľníčením.

14.3.1939 začínajú maďarské vojská obsadzovať celú Podkarpatskú Rus.

V lete roku 1944 boli v obci ubytované nemecké vojsko v súkromných domoch. Začiatkom jesene začali obec ohrozovať letecké nálety.

S blížiacim sa východným frontom ustupujúce nemecké vojsko rekvirovalo z obce dobytok a počas bojov bola poškodená obec.

26.11.1944 vstúpili do obce prví vojaci Červenej armády.

Po oslobodení započali práce na odstránení vojnových škôd v obci.

V roku 1946 vyhrala voľby Demokratická strana, no napriek týmto výsledkom od roku 1948 prevzala štátnu moc v celom Československu Komunistická strana.

V roku 1946 bol zmodernizovaný mlyn.

Časť obyvateľstva v povojnovom období pracovala v poľnohospodárstve, v priemyselných podnikoch na okolí a v organizáciách poskytujúcich služby.

V roku 1949 bolo založené JRD.

V máji 1959 bola ukončená elektrifikácia obce.

Od roku 1960 boli zriadené autobusové spojenia s Veľkými Kapušanmi, Sobrancami a Michalovcami.

V roku 1965 začal v obci vysielat' obecný rozhlas.

V šesťdesiatich rokoch bola obec určená ako stredisková.

V roku 1974 na Východnom Slovensku bola karanténa slintačky a krívačky, obyvatelia karanténne opatrenia ťažko cháпали a psychicky zle znášali.

1.1.1993 vznikla Slovenská republika, ako jeden z dvoch nástupníckych štátov po Česko-slovensku.

V roku 1993 začína PD upadať.

V roku 1995 si značná časť občanov zobrala pôdu späť do súkromného vlastníctva, rovnako aj inventár.

V roku 1997 bola dokončená výstavba domu smútku.

V roku 2000 bola ukončená plynofikácia obce.

Tieto zmeny sa odzrkadlili aj vo vzhľade obce. Prevládali tu zrubové, hlinou vymazané a obielené dvojpriestorové domy, zväčša pokryté slamou. Pôvodný dom mal dispozičné riešenie veľmi jednoduché. Cez príklep sa vstupovalo do prednej izby a do zadnej izby. Za nimi boli chlievy pre hospodárske zvieratá. Na jednom dvore bývalo aj 4-5 rodín. Hospodárske budovy vrátane maštale boli pristavané po dĺžke dvora. Sypance stáli samostatne.

V súčasnosti je Palín ulicová - cestná skupinová dedina, vybudovaná okolo ciest vedúcich rôznymi smermi. V ďalších rokoch okolo nových ulíc. Najvýraznejšia je výstavba z posledných rokov okolo vedľajších miestnych komunikácií.

Za najstaršie rodinné domy v obci možno považovať domy č.súp. 14, 17, 21, 42, 43, 48, 66, 121, 150, 151, 161, 188, 210. Nie sú však o tom hodnoverné doklady, len tvrdenia starších obyvateľov získané počas prieskumu.

Pôvodné ploty boli urobené z prútia - pletené, neskoršie boli latkové - štachytky, palanky, neskoršie kovové, betónové a neskorších dobách aj rastlinné - živé ploty.

Studne tu boli ručne kopané, kameňom vykladané, neskoršie z betónových rúr. Na nich bol žeriav (žurav) - váhadlová studňa, neskoršie sa voda ťahala povrazom ručne, ručnou kľukou, ručnými navijákmi. Vedrá boli drevené neskoršie plechové

Po druhej svetovej vojne na mieste zničených objektov začali obyvatelia s výstavbou domov v pôdorysnom tvare písmena „L“ a neskoršie v tvare tzv. štvorca. Dispozičné riešenie sa menilo a mení až do dnešných čias.

b/ Priestorová charakteristika

Katastrálne územie obec sa rozkladná na rovine, na východnom nánosovom vale rieky Laborec. V diaľkových pohľadoch z prístupových ciest sa uplatňujú ako dominanty veže kostolov a vzrastlé trvalé porasty – stromy, z južných prístupových ciest dominujú budovy hospodárskeho dvora (najmä obilné silo) a to svojou výškou, tvarom aj materiálom (plech).

Neobjavujú sa tu výrazné rušivé prvky (v južnej časti obce siluletu znehodnocujú objekty bývalého JRD na hospodárskom dvore) a to nevhodnou mierkou, tvarom a materiálom.

c/ Funkčné členenie a organizácia územia (funkčné zóny a plochy, ich vzájomné väzby)

Prirodzeným vývojom sa plochy v obci diferencovali jednotlivé funkcie :

c.1 Z hľadiska charakteristiky a popisu funkčného využitia územia parciel a budov ako aj hodnotenie vhodnosti súčasnej funkcie pre budúce využitie územia možno konštatovať, že katastrálne územie sa v súčasnej dobe člení na plochy :

- plochy obytného územia - zastavané rodinnými domami
- plochy obytného územia - zastavané bytovými domami
- plochy komunikácií - vozidlových (prístupové cesty II. a III. triedy a miestne obslužné komunikácie)
- plochy komunikácií - pre chodcov (chodníky)
- plochy zariadení poľnohospodárskej výroby (hospodársky dvor bývalého PD)
- plochy výroby - bývalý mlyn, pekáreň
- plochy zariadení občianskej vybavenosti - Obecný úrad (administratíva OcÚ) Obvodný lekár, Kultúrny dom, Pošta, Základná škola, Materská škola, Dom smútku, Pohostinstvo, Obchody, súkromní podnikatelia (obchody) rôzneho druhu.
- plochy sakrálnych objektov – Reformovaný kostol, Rímskokatolícky kostol, božie muky – kríže.
- plochy technickej vybavenosti a infraštruktúry (prečerpávacía stanica pri Laborci, transformačné stanice, prevádzka VSE)

- plochy úžitkovej a verejnej zelene
- plochy cintorína
- plochy športovej zelene (futbalové ihrisko)
- plochy poľnohospodárskej pôdy (orná pôda)
- plochy lúk a pasienkov
- plochy lesov

c.2 Podrobnejšie zhodnotenie funkčného využitia plôch, stavebnotechnického stavu budov a väzieb je uvedené v tabuľkovej a výkresovej časti. V rámci vykonaných prieskumov v teréne bolo konštatované, že je nutné prednostné riešenie prieluk medzi jestvujúcou zástavbou ako aj parkových úprav, celkové dotvorenie nástupných plôch pred objektami vybavenosti. Žiaľ súčasný stavebno-technický stav niektorých architektonicky zaujímavých objektov je nedobrý. Za povšimnutie stoja niektoré obývané rodinné domy tradičnej konštrukcie a tvaru. Jedná sa o prízemné alebo čiastočne podpivničené objekty. Strechy sú sedlové alebo valbové s tradičnou krytinou z pálených škridiel.

Niektoré objekty rodinných domov boli príkladne zrekonštruované a sú opätovne využívané na pôvodný účel.

Podľa dostupných údajov, v devätnástom storočí boli tu stavané dvoj a trojpriestorové domy s komorou pri izbe, domy zrubové a murované, omazané a obielené so sedlovou strechou so štítom alebo valbou. V prvej polovici 20.storočia bol hlavný konštrukčný materiál rodinných domov nepálená tehla - valky, stropy boli z drevených trámov, krytina bola prevážne slamená a šindľová, v menšom rozsahu bola z rákosia, škridlová, eterni-tová a minimálne z plechu.

c.3 Zástavba - charakteristickou a typickou zástavbou v pôdoryse obce boli a čiastočne aj sú objekty prízemné, čiastočne resp. bez podpivničenia, so sedlovou, valbovou a polvalbovou strechou. V novšej zástavbe z konca 50 a 60.rokov prevažujú strechy manzardové.

V medzivojnovom období krátkej hospodárskej konjunktúry v rokoch 1924-1929 a čiastočne v rokoch 1939-1945 nastal rozvoj vo výstavbe nových hospodárskych usadlostí. Ich výstavbu spravdila realizovali stavebné firmy, ktoré požívali nový stavebný materiál - tehlu, pálenú škridlu. V dispozícii sa po menších úpravách vy-chádzalo z tradície, pričom čelné priečelie sa veľakrát stalo objektom nesúrodnej dekoratívnosti a malo odzrkadľovať hmotné bohatstvo stavebníka. Dochádzalo aj k nekritickému preberaniu a zlučovaniu rôznych ľudových, geometrických, rastlinných a cirkevných prvkov s prvkami profesionálnej najmä mestskej, eklektickej architektúry 19.storočia. Toto bolo viac-menej samoučelné a formalistické, nezodpovedalo celkovému obsahu a účelu. Napriek tomu možno konštatovať, že niektoré zachovalé objekty majú vysokú hodnotu a možno ich zaradiť k hodnotnej a nasledovania hodnej ľudovej architektúre. Bolo dielom špecializovaných murárov - fasádnikov, a tak prirodzený vkus ľudu bol negatívne ovplyvnený podnikavosťou doby. Hospodárska konjunktúra netrvala dlho, stavebný rozvoj sa nerozvíjal k lepšiemu. Čo sa postavilo v časech medzivojnovnej konjunktúry sa zachovalo bezo zmien až do 50-tych rokov, kedy dochádzalo k prestavbám alebo k bezhlavej asanácii.

V 50-tych a 60-tych rokoch dochádza k prechodu z poľnohospodárskej malovýroby na poľnohospodársku veľkovýrobu (združstevňovanie) a to spôsobilo zásadný zvrät vo výstavbe dedinských domov. Pôvodné hospodárske príslušenstvo (maštale, stodoly, kôlne a pod.) strácalo opodstatnenie. Riešenie rodinného domu bez hospodárskeho príslušenstva nemalo tradíciu, čo viedlo stavebníkov k nekritickému preberaniu rôznych vzorov, zväčša mestských „viliek“ bez vzťahu k úzkemu alebo širšiemu okoliu. V mnohých prípadoch počet miestností v dome presahuje potreby stavebníka, ktorý často obýva s rodinou prízemie resp. iba pivničné a polopivničné priestory.

Niektoré pôvodné zachované objekty majú typický regionálny ráz, charakteristickú fasádu včítane originalnosti materiálov, ich kombinácií a farebnosti. Tieto objekty sú prevážne doposiaľ využívané. Je nutné ich vhodnými rekonštrukciami zachrániť. Doplnenie prieluk je nutné domami, ktorých riešenie preberá všetky hodnoty pôvodnej architektúry s dodržaním uličnej čiary, mierky, až po zachovanie hodnotných prvkov a detailov prebratých z pôvodnej architektúry včítane spomínanej farebnosti, použitia materiálov, sklonu a tvaru striech.

Na území obce sa nachádzajú niektoré necitlivo osadené dvojpodlažné rodinné domy s plochou alebo plytkou sedlovou alebo pultovou (kombinovanou) strechou. Do charakteristického domoradia boli nanútené a zostávajú tu ako pomníky neodobnosti a bezcitnosti tejto doby. Tieto objekty je potrebné poľudštiť, esteticky preriešiť tak, aby výsledkom bolo zmalebnenie celej dediny. Dôležitým prvkom je dodržiavanie jednotného sklonu striech a používanie tradičnej najpoužívanejšej krytiny (pálená škridla).

Hospodárske budovy, prístavby - jedná sa o objekty, ktoré boli na okraji záujmu a pozornosti. Väčšina týchto objektov v súčasnej dobe „straší“ a znehodnocuje tak dvorné priestory.

Hospodárske budovy sú na dedine pri rodinných domoch potrebné aj keď poľnohospodárstvo je väčšinou len doplnkovou funkciou. Príkladom citlivosti svojich tvorcov je niekoľko objektov (stodôl). Tu nastal súlad medzi účelom, polohou, konštrukciou a vzhľadom. Ak dedina chce priaznivo zmeniť svoj vzhľad, musí byť náležitá pozornosť venovaná aj týmto objektom. Tieto majú vplyv na rodinné hospodárenie, životné

prostredie a hygienu. Musí tu nastať „poľudštenie“ dvorov, vytvorenie prvkov drobnej architektúry (krb, ohnisko, pergola, altánok, dlažby, terénne schody, vodné plochy, oplotenie,...) a sadových úprav a následne ich viacúčelové využívanie.

V tomto smere je niekoľko dvorov v obci, ktoré majú vysadenú v okrasnej časti pozemku kultivovanú nízku aj polovysokú zeleň, trávniky a kvetinovú výsadbu. Pozemky sú vhodne rozdelené na okrasnú a účelovú časť (záhradku) s výsadbou ovocných stromov.

c.4 Rodinné domy - Architektonická teória obnovy vidieka a dedín vyspelej Európy prichádza s princípom projektovať „na obraz a na mieru“ konkrétnej lokality vidieka. Rodinný dom sa musí chápať ako neoddeliteľná súčasť osobitosti svojho prostredia. Európa zdôrazňuje zachovať kultúrnosť krajiny v tom, aby sa zachovala, umocňovala a legislatívne zabezpečovala identita každej dediny.

Problémom rodinného domu u nás je náš vkus. Pohľad na výstavbu nových domov je toho dôkazom, najmä keď vidíme rodinné domy zvláštnych tvarov, ktoré sú často kópiou cudzích vzorov, mnohé sú nielen čudné ale aj provokatívne nevzhľadné (módny vzor vežičiek, výčnelkov, oblúčikov).

Rodinné domy sú doménou vidieka. Architektonická obnova dediny je výzvou pre architektov aj majiteľov - stavebníkov domov, využiť v prvom rade všetko staré, až potom stavať nové. Je to ekonomický princíp súčasnej ekonomicko-spoločenskej situácie našich čias.

V rámci prieskumu bolo zistené, že v súčasnej dobe sa v obci nachádza najviac objektov rodinných domov z rokov výstavby 1960-1975 (okrem predvojnovnej výstavby). V ostatných desaťročiach bolo stavaných menej rodinných domov.

Prevažná väčšina obývaných domov má stavebnotechnický stav dobrý resp. vyhovujúci súčasným požiadavkám. Výrazným znehodnotením obrazu obce sú aj niektoré sólo objekty, ktoré svojou polohou, tvarom a funkciou úplne ignorujú a nerešpektujú ráz miesta.

Z dispozičného hľadiska prevažujú objekty stavané v 60-tych rokoch, tzv. typ „štvorec“, ku ktorým boli priebežne pristavované prístavby hospodárskych objektov.

Vzhľadom na stavebnotechnický stav väčšiny objektov je možné vo viacerých prípadoch využiť po rekonštrukcii podkrovie na obytné účely (druhý byt). V menšom rozsahu je možné riešiť prístavby resp. nadstavby rodinných domov.

Z hľadiska použitých materiálov prevažujú materiály používané v 60-tych až 70-tych rokoch (kváder, tehla). Omietky sú prevažne brizolitové resp. zdrhované vápenné. Na objektoch charakteristických pre túto oblasť sú však materiály z nepálenej tehly (valkov) omietky sú vápenné hladké s rôznymi farebnými odtieňmi, čo dávalo typický ráz miestnej architektúre.

Na viacerých typických objektoch je zaujímavé členenie okien, okolo okien sú rôzne tvarované šambrány a rámovanie okien. Objekty stavané v 60-tych rokoch majú okná typizované, sú bez zvláštnosti a osobitosti, ktorá by vyjadrovala ducha tejto lokality.

Tvary striech - prevahu tvoria strechy tvaru „manzardového“, ktorý má väčšina objektov. Menšiu skupinu objektov tvoria domy s ihlanovou strechou. Ostatné typy striech (valbová, polvalbová, sedlová, pultová, kombinovaná a plochá) tvoria malé skupiny objektov.

Krytina striech prevažne zodpovedá tvaru (pálená škridla, AZC šablóny) resp. necitlivej údržbe (pozinkovaný plech, vlnitý AZC). Existuje aj kombinácia viacerých materiálov na jednom objekte. Pomerne málo sa vyskytuje krytina z pálených škridiel (bobrovka) len na starších tradičných objektoch.

Komínové teleso je dôležitým prvkom strechy. Je vlastne najvyšším bodom domu. Na vlastnom komínovom telese je akcentom komínová hlava. Prieskum ukázal, že v minulých obdobiach sa tomuto prvku venovala náležitá pozornosť. Novšia zástavba má komínové teleso veľmi zoštylizované a zjednodušené, čím sa stratila poetika tohoto prvku. V novej zástavbe a pri plánovaných rekonštrukciách je nutné venovať sa tomuto prvku a to čerpaním z pôvodných tvarov, ktoré sa ešte nachádzajú v obci resp. v najbližšom okolí.

c.5 Uličný dizajn - pri pohybe ulicou je takmer v 100 % svojej plochy vnímané oplotenie predzáhradky. V súčasnej dobe je to „boľavé“ miesto vo vzhľade obce a veľkou mierou sa nevhodné ploty negatívne podieľajú na „zohyzďovaní“ obce. Predzáhradkou sa rozumie priestor medzi verejnou komunikáciou a priečelím domu. Je to teda priestor, ktorý vytvára u človeka idúceho po verejnej komunikácii prvý dojem o architektonickej koncepcii domu ale aj o urbanistickej koncepcii celej obce. Oplotenie je veľmi výraznou časťou a jeho riešenie veľmi ovplyvňuje vzhľad jednotlivých objektov a obraz celej ulice a obce.

Na tomto území sú veľmi rozšírené oplotenia na betónovej podmurovke kovové, z „odpadovej“ ocele s abstraktnými vzormi. Často sú to tzv. „slniečka“, ktoré zamorili nielen túto obec ale aj celú našu krajinu.

Na území obce resp. v blízkych okolitých obciach sa ešte zachovali tradičné ploty, ktoré rešpektovali materiál a pôvodnú funkciu plota.

Súčasná funkcia oplotenia bola rozšírená o funkcie, kde sa umiestňujú skrinky na meranie energií (plyn, ELI), umiestňujú sa tu domové nádoby na TKO,...Na priek tomu je možné realizovať mnohé materiálové aj tvarové varianty v duchu tradičných plotov. Medzi tieto patria drevené a latkové ploty, kombinácie latiek, dosák a kamenných múrikov resp. stĺpkov, ktoré dobre pôsobia v spojitosti s parastami a architektúrou domov. Sú

však aj možné modernejšie zjednodušené variácie vytvorené zaujímavými spôsobmi (napr. zo žrdoviny pribíjanej šikmo, vodorovné alebo zvislé dosky pribíjane striedavo z dvoch strán tak aby sa prekryvali,...). Keď už musí byť variant s použitím drôteného oplatenia jeho strohosť zmiernime aspoň tým, že pozdĺž plota vysadíme popínavé rastliny alebo živý plot, ktorý postupne tvarujeme. Medzi vhodné materiálové varianty oplatenia v tejto lokalite sú ploty z lomového kameňa (plešanský kameň) ukladaný do riadkov s vyspávaním.

Vstupné brány a bránky sú súčasťou oplatenia a preto musia byť riešené spolu s oplatením v jednom štýle.

Do koloritu obce boli vnesené nové prvky autobusových zástavok. Úplne tu chýbajú odpočívadlá, lavičky, stojany na bicykle a odpadkové koše. V centrálnej časti by bolo žiaduce zrealizovať verejný priestor tak, aby zdôrazňoval jeho účel, funkciu a centrálnu polohu v obci pred objektami občianskej vybavenosti.

c.6 Urbanizácia - sa musí usmerňovať a riadiť tak, aby vytvárala čo najpriaznivejšie podmienky pre fyzický a duševný život obyvateľov, vytvárať určitú rovnováhu medzi umelým a prírodným prostredím v danej historickej etape. Plánovanie rozvoja sídla - územného celku je jednou zo základných otázok ich ďalšieho rozvoja.

Sociálna podstata dedinského človeka je jeho spätosť s pôdou cez mnohé generácie predkov, zviazanosť so spôsobom života na dedine. V sociálnej oblasti sa znovu vracia viacgeneračné obývanie domov, vznikajú opätovne viacgeneračné rodiny. Spôsobené je to celospoločenským procesom a celkovými ekonomickými podmienkami. Toto sa odráža aj v kultúre aj umení vidieka.

A.2.2 Prieskumy a rozbor prírodných podmienok :

A.2.2.1 Štruktúra krajiny

a/ **Vybrané prírodné faktory záujmového územia** (geológia, geomorfológia, klimatológia, hydrogeológia) :

Prírodné pomery :

Obec Palín leží uprostred Východoslovenskej nížiny na agradačnom vale rieky Laborec na jej východnej strane. Celý chotár obce Palín je odlesnený len pozdĺž toku rieky Laborec sú zbytky lesa. Hladina spodnej vody v týchto miestach je blízko pod povrchom a miestami vytvára zamokrené miesta. Katastrálne územie obce Palín patrí do nížinnej, teplej, mierne vlhkej až suchej oblasti s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je do 9 C, priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Chotár má nivné, lužné a černozemné pôdy. V povodí rieky Laborec žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí

Výška - stred obce leží na kóte 105 m nad morom, v chotári je to v rozmedzí 99 - 105 m nad morom.

Poloha - Palín leží v strede Východoslovenskej nížiny.

Povrch - väčšina chotára je odlesnená.

Podnebie - Katastrálne územie obce Palín patrí do nížinnej, teplej, mierne vlhkej až suchej oblasti s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je do 9 C, priemerný ročný úhrn zrážok je spolu 550-600 mm.

Vodstvo - Hladina spodnej vody v týchto miestach je blízko pod povrchom a miestami vytvára zamokrené miesta.

Pôda - Chotár má nivné, lužné a černozemné pôdy.

Fauna - V povodí rieky Laborec žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí. Na nížine sa vyskytuje jarabica, prepelica obyčajná a bažant.

Flóra - Na alúviu sú zvyšky lužného lesa s prímiesou agátu, hrabu

Katastrálna výmera obce v hektároch k 1.1.1991

Výmera : spolu 1123 ha

v tom - poľnohospodárska pôda 959 ha

z toho - orná pôda 855 ha

- zastavané plochy 53 ha

Dĺžka miestnych komunikácií - 2,2 km.

Dĺžka chodníkov - 1,5 km.

Verejný vodovod v obci - počet obyvateľov zásobovaných vodou - nie je.

Verejná kanalizácia v obci - počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu - nie je.

Verejný rozvod plynu - počet obyvateľov napojených na rozvod plynu 843 obyvateľov.

b/ **Krajinno-estetické hodnoty územia** (prírodné dominanty, horizonty, vyhliadkové body a pod.)

Palín leží v strede Východoslovenskej nížiny na východnom nánosovom vale rieky Laborec. Celý chotár obce Palín je odlesnený len pozdĺž toku rieky Laborec sú zbytky lesa. V diaľkových pohľadoch z prístupových ciest sa uplatňujú ako dominanty veží kostolov a vzrastlé trvalé porasty - stromy hlavne okolo

vodného toku rieky Laborec. Vyvýšené miesta v okolí obce nie sú, ale z prístupových a poľných ciest je príjemný pohľad na panorámu obce na rovine s „vysokým letným“ nebom. V južnej časti územia nevhodne pôsobia budovy na hospodárskom dvore bývalého PD Palín a to mierkou aj materiálom.

Veľkým kladom tohto územia je veľké množstvo zelene, ktorú tvoria veľké vzrastlé stromy, zeleň pozdĺž vodného toku rieky Laborec, aleje stromov okolo ciest, veľké množstvo ovocných stromov v prídomových záhradách a okrasná zeleň na jednotlivých dvoroch rodinných domov. V neposlednom rade je to aj zeleň poľnohospodárskych plodín v čase vegetácie na priľahlých poliach.

A.2.3 Prieskumy a rozbor demografického potenciálu a bytového fondu :

Demografická charakteristika (počet obyvateľov, štruktúra obyvateľstva, počet trvalo bývajúcich a prechodne ubytovaných obyvateľov, retrospektívny demografický vývoj, pohyb obyvateľstva)

Počty obyvateľov - vývoj počtu obyvateľov obce podľa jednotlivých rokov :

rok	obyvatelia spolu	z toho	
		muži	ženy
1427	12 port		
1715	10 domácností	?	?
1828	922	?	?
1869	977	?	?
1880	868	?	?
1890	1019	?	?
1900	1084	?	?
1910	1120	?	?
1921	1053	?	?
1930	1074	?	?
1940	1102	?	?
1948	1463	?	?
1961	1078	?	?
1970	998	?	?
1980	896	?	?
1991	824	?	?
2001	843	388	455
2006	870	391	479

Po roku 1961 začal pokles počtu obyvateľstva, pokles sa zastavil až po roku 2001. Predpokladá sa nárast pod vplyvom zvýšených nákladov na bývanie a celkovej zlej ekonomickej situácie obyvateľstva a nastane návrat do rodičovských domov.

Bytový fond :

stav bytov	rok	obyvatelia	spolu domy	spolu byty	úbytok byty	trvale obývané byty	trvale obývané rodinné domy	neobývané
	1427		12 port					
	1715		10 domácností	?	?	?	?	?
	1880	868	160	?	?	?	?	?
	1890	1090	176	?	?	?	?	?
	1900	1084	190	?	?	?	?	?
	1910	1120	242	?	?	?	?	?
	1921	1053	233	?	?	?	?	?
	1930	1074	245	?	?	?	?	?
	1948	1463	245	?	?	?	?	?
	1961	1078	247	?	?	?	?	?
	1970	998	248	249	?	363	246	9
	1980	896	237	237	?	241	209	13
	1991	824	223	230	?	230	221	31

2001	843	257	267	?	223	214	44
2006	870	258	268	?	223	215	44

Dôvody neobývanosti sa uvádzajú - nespôsobilosť pre bývanie, rekonštrukcia - prestavba.

Úroveň bývania k roku 2001:

Priemerný počet osôb na 1 trvale obývaný byt	3,70 osôb/byt
Priemerné m2 obytnej plochy	113,20 m2
Priemerný počet m2 obytnej plochy na 1 osobu	19,40 m2/osobu

Ekonomická aktivita-podiel ekonomicky aktívnych osôb z trvale bývajúceho obyvateľstva je 41,2 %.

Ekonomicky aktívne osoby spolu (bez pracujúcich dôchodcov)	359
z toho - muži	193
- ženy	166

Charakteristika bytového fondu v roku 2001 :

domy spolu	257
z toho rod.domy	254
bytové domy	2
trvale obývané domy	214
neobývané domy	65
byty spolu	267
trvale obývané byty	223
neobývané byty	44

Súčasný dopyt po bytoch - v obci je dopyt po bytoch a rodinných domoch. Podľa sčítania z roku 2001 (843) je tu mierny nárast obyvateľstva oproti poslednému sčítaniu z roku 1991 (824) o 19 obyvateľov a k roku 2006 je nárast o 46 obyvateľov.

Index starnutia populácie (Ist) :

	do 14 rokov	15-59 rokov	60 a viac rokov
rok 1970	32,30 %	53,20 %	14,50 %
rok 1980	30,70 %	54,50 %	14,80 %
rok 1991	28,00 %	55,50 %	16,50 %
rok 2001	19,40 %	55,90 %	24,70 %
rok 2003	18,80 %	58,80 %	23,40 %

$$\text{Ist}_{2003} = \frac{\text{do 14 rokov}}{\text{nad 60 rokov}} \times 100 \% = \frac{18,80 \%}{23,40 \%} \times 100 \% = 80,34$$

Index rastu počtu obyvateľov (Iro) :

rok	1980	1991	2001	2006
počet obyvateľov	896	824	843	870

$$\text{Iro} = \frac{\text{obyvatelia z roku 2006}}{\text{obyvatelia z roku 1980}} \times 100 \% = \frac{870}{896} \times 100 \% = 97,09$$

Index vývoja bytového fondu (Ibf) :

$$\text{obdobie 1980-2006 : Ibf} = \frac{\text{byty rok 2001} \quad 267}{\text{byty rok 1991} \quad 223} = 1,197$$

Index vývoja obyvateľstva (Io) :

$$\text{obdobie 1980-2001 : Io} = \frac{\text{obyvatelia rok 2006} \quad 870}{\text{obyvatelia rok 1980} \quad 896} = 0,971$$

Obložnosť jestvujúceho bytového fondu v roku 2006:

$$\frac{870 \text{ obyvateľov}}{214 \text{ bytov}} = 4,06 \text{ obyvateľa / byt}$$

Priemerná obložnosť navrhovaného - nového bytového fondu : 3,9 obyvateľa / byt

Porovnanie Ibf a Io :

$$Y = \frac{\text{Ibf} \quad 1,197}{\text{Io} \quad 0,971} = 1,233$$

Z uvedeného vyplýva, že dochádza k nižšej obsadenosti bytov ako je priemer.

A.2.4 Prieskumy a rozbor sociálnej infraštruktúry (vrátane občianskej vybavenosti)

- A.2.4.1 Zdravotné stredisko – je tu pracovisko praktického lekára detského a zubného lekára. Pracujú tu 3 lekári s potrebným zdravotníckym.
Lekáreň – v obci je lekáreň.
- A.2.4.2 Materská škola je v obci, v súčasnej dobe ju navštevuje 27 detí, má 2 pedagogických pracovníkov. Nachádza sa v spoločnej budove so Základnou školou.
Základná škola je v obci, vyučujú sa tu ročníky 1-9. v jazyku slovenskom. Je tu 270 detí a 28 pedagogických a nepedagogických pracovníkov.
- A.2.4.3 Obchody - v súčasnej dobe je ich tu niekoľko. Na ulici pozdĺž hlavnej cesty sa nachádzajú obchody v spoločnej budove s pohostinstvom. Patril Jednote SD Michalovce, postavený bol v 80-tych rokoch pod názvom Nákupné stredisko Jednoty. Sú tu aj ďalšie súkromné obchody na rôznych miestach v obci (Pohostinstvo - bar). Ich počet sa priebežne mení podľa aktivít podnikateľov.
Služby - v obci chýbajú, hlavne holičstvo - kaderníctvo.
- A.2.4.4 Verejné budovy
Tieto sú predovšetkým reprezentované budovou Obecného úradu, ktorého budova je pôvodne starší rodinný dom. Dnes sú tu priestory administratívy obce, dielňa a garáž.
Kultúrny dom - v budove za Jednotou, je tu univerzálna sála, v súčasnej dobe je využívaná ako spoločenská sála.
Pošta 60 m² - 6 zamestnancov.
Polícia – nie tu zriadené pracovisko, najbližšie je v obci Pavlovce nad Uhom.
Futbalový štadión – nachádza sa tu malá budova, v ktorej sú šatne. Hrá sa tu I. trieda.
Sú tu aj podnikateľské aktivity iného ako obchodného charakteru (na bývalom hosp. dvore PD Palín).
V obci je cintorín, na západnom okraji obce, nachádza sa tam dom smútku. Prístup k domu smútku a cintorínu je po miestnych obslužných komunikáciách.

Na južnom okraji obce, mimo zastavané územie (intravilán) sa nachádza areál hospodárskeho dvora po bývalom PD. Niektoré stavebné objekty sú zbúrané, niektoré sú čiastočne využívané, pozemok je zanedbaný a čiastočne zarastá náletovými drevinami.

A.2.5 Prieskumy a rozbory kultúrnych a historických hodnôt :

A.2.5.1 Národnostné zloženie :

Podľa sčítania ľudu sa hlási k národnosti :

národnosť	rok	1970	1980	1991	2001
slovenská		989	882	799	800
česká		2	3	12	5
maďarská		7	8	2	4
nemecká		-	-	-	0
rómska		-	-	3	19
ukrajinská		-	-	-	2
židovská		-	-	-	-
ostatné a nezist.		-	3	8	13
iná		-	-	-	-
		998	896	824	843

A.2.5.2 Človeku trvalo celé tisícročia, kým vo svojom vývoji dospel tak vysoko, že sa prestal sťahovať z miesta na miesto a trvalo sa usídlil na jednom mieste a vybudoval si trvalé sídlo. Bola to nevyhnutnosť vyplývajúca z toho, že si začal zaobstarávať základné potreby pre svoj život obrábaním pôdy.

Dejiny Slovenska a Slovákov zaujímajú v dejinách Európy aj sveta osobitné, v mnohom neopakovateľné miesto. Ak by sme chceli porovnávať, ťažko by sa našiel iný národ, ktorý by sa bol vládol sformovať na plno-právny etnický, politický a kultúrny celok, v takých zložitých a nepriaznivých životných podmienkach a historických okolnostiach. Ved' cesta Slovákov históriou bola neobyčajne komplikovaná a viac ako krivoľaká. Obraz, aký poskytujú dejiny slovenského národa, je obrazom národa, ktorý svojou tvorivosťou, silou a zápalom stále viac prispieva a chce prispievať do spoločného pokladu európskej a svetovej kultúry, vedy a umenia.

Bezpečne rozpoznávanými prvými produktmi ľudskej práce boli kamenné nástroje. Preto najstaršiu dobu ľudských dejín nazývame dobou kamennou, rozdelenú na tri obdobia - paleolit, mezolit a neolit. Mladšia doba kamenná - neolit predznamenáva prvú veľkú "revolúciu" v dejinách človečenstva, človek sa naučil pestovať poľnohospodárske plodiny (najmä obilniny) a domestikoval niektoré zvieratá. Tým sa začal človek usadzovať na pevnom mieste. V tejto dobe je už trvalo osídlené aj územie Slovenska, je to osídlenie také pevné, že ho ľudská noha dodnes neopustila.

Legovaním medi a cínu objavil človek kov, ktorý bol dostatočne tvrdý a všestranne použiteľný. Nový kov sa nazýva bronz a podľa neho aj nová etapa vývoja ľudskej spoločnosti - doba bronzová. V tejto dobe začína človek s výrobou zbraní (meče, dýky, brnenie, prilbice). začína sa doba vojen a prímerí. Vývoj v poľnohospodárstve je viac ako pozvoľný, náradie na orbu je stále drevené, prípadne z kostených článkov.

Objavením kovu - železa, nastalo aj pomenovanie doba železná. Táto sa člení na staršiu dobu železnú (halštackú) od 7. do 4. storočia pred naším letopočtom a priviedla človeka na vlastný prah historického poznania, na prah gramotnosti. Všetky skupiny ľudskej civilizácie, ktoré až do tých čias prešli našou krajinou a menili ju na svoj obraz, boli u nás spoločenstvá anonymné. Nepoznáme meno ani jednej z nich.

Preto si aj archeológovia vypracovali vlastné názvoslovie a jednotlivé etnické spoločenstvá nazývajú podľa typických druhov ich materiálnej kultúry - zväčša keramiky.

Na počiatku mladšej doby železnej (laténskej) sa však už aj v našej krajine stretávame s obyvateľstvom, o ktorom nám zanechali početné písomné svedectvá rímski autori. Rimania týchto obyvateľov volali Galovia - Kelti. Pred vyše dvoma tisícami rokov zaujali Kelti stred Európy a zasiahli až na územie západného a stredného Slovenska. Kelti boli značne aktívni a ich aktivita bola poznačená vojnami a dobyvateľskou politikou. Pre svoje výboje si vyberali bohaté kraje. Po porážkach od Rimanov sa museli natrvalo usadiť, preto sa usídlili aj v našich končinách. Okrem Keltov sa k nám tlačili od juhu Dákovia, z východu Trákovia. Kelti začali používať železnú radlicu na okovanie oracieho dreva, aby si uľahčili najťažšiu poľnohospodársku prácu - orbu. Kelti používali tiež otáčavé kamenné žarnovy - základ mlynárstva.

Najstaršími sídlami na našom území boli keltské oppidá (nazval ich tak G.I.Cézar), boli to remeselnícko - obchodnícke strediská. Je to vyvrcholenie celého dovtedajšieho historického vývoja, pričom spoločnosť sa nachádza na pokraji sociálnej rozvrstvenosti a vzniku štátu. Len ďalšia nepriaznivá historická situácia podlomila tento vývoj. Na časti nášho územia sa sformoval nový kultúrny okruh, ktorý archeológovia nazvali púchovskou kultúrou. Urodné nížiny osídlil germánsky kmeň Kvádov a vybudoval si tu pomerne silné kráľovstvo, ktoré bojovalo s rímskymi - Tibériovými légiami. Vtedy sa začalo obdobie vojen i mieru na Dunaji.

Prvé štyri storočia nášho letopočtu vyplnili styky a vzťahy vyspelej rímskej kultúry s barbarickým germánskym svetom.

Na dnešné územie, počas tzv. sťahovania národov po páde Rímskej ríše (kočovní Húni vpadli do juho-ruských a pričiernomorských stepí a potom nastala reťazová reakcia, ktorou sa dali do pohybu Góti, Vandali, Kvádi, Rugiovia, Herulovia, Alani a Longobardi). Ako poslední vstupujú do reťaze Slovania (450-550) a po nich (rok 568) Avari. Takto prišli do Karpatskej kotliny v rokoch 450 - 550 n.l. slovanské kmene zo severu aj z juhu aby sa na našom území spojili a natrvalo usídlili, zapustili korene a sú tu do dnešných čias.

Slovania si robili nevelké do zeme zapustené domy s rozmermi 9-12 m², s kamenným ohniskom v rohu, sedlová strecha pokrývala zrubový alebo z prútia a mazanice vystavaný dom. Bol teplý v zime, príjemne chladný v lete a slúžil dobre 15-20 rokov. Potom sa sťahovali ďalej za úrodnou pôdou.

Po roku 568 sa do podunajských rovín prísťahoval nový kočovný pastiersky kmeň - Avari, s ktorými sa nie vždy dalo nažívať v mieri.

V siedmom storočí vytvárajú slovanské kmene rozsiahly kmeňový zväz na obranu proti Avarským kočovným kmeňom, po víťaznej bitke a porážke Avarov vzniklo slovenské kráľovstvo (regnum) Samova ríše.

Neskoršie Samovo kráľovstvo vybojovalo víťaznú vojnu aj s franským kráľom Dagobertom pri Samovom hrade Wogatisburg.

Dedičom Samovho kráľovstva je Veľká Morava s kráľom Pribinom v Nitre, ktorého vyhnať Mojmir. Pribina sa usídlil pri dnešnom Balatone, tu si vybudoval rodový hrad, ktorý neskoršie prevzal jeho syn Kocel.

V krvi a popole sa rodil nový slovenský štát (okolo roku 830), neskoršími historikmi nazvaný Veľká Morava. Mojmíra zosadil z trónu jeho príbuzný Rastislav. Tento požiadal Byzantskú ríšu o vyslanie vierozvestcov, ktorými boli sv. Cyril a Metod. Okrem iného títo bratia vytvorili Slovákom písmo (hlaholiku) a zaviedli slovenčinu ako obradnú reč do kostolov, vychovali veľa žiakov aby ich neskoršie dali vysvätiť za kňazov. V týchto dobách dochádza k sporom medzi Rastislavom a jeho synovcom nitrianskym kniežaťom Svätoplukom I. Rastislav je zajatý a odovzdaný frankom, neskoršie je zajatý aj Svätopluk. Novým panovníkom sa stáva kňaz Slavomír. Počas následnej vojny s Frankami Svätopluk prechádza na Slavomírovu stranu a spolu porážajú frankov. Svätopluk sa znovu stáva panovníkom a nasledujúcom období vybudoval silnú a vyspelú stredoeurópsku slovanskú ríšu, ktorá sa vyrovnala Východofranskej ríši.

Staviteľstvo a monumentálna architektúra tejto doby má dve vyhranené podoby smerujúce k rôznej funkčnosti. Na jednej strane je tu tradičné staviteľstvo obytných domov a hradísk, kde slovenský remeselník ukázali schopnosť práce s drevom pri budovaní fortifikačných systémov, mostov, veží, brán, člnov.

Druhú kategóriu veľkých stavieb na Veľkej Morave predstavuje cirkevná architektúra – kostoly, kaplnky a chrámy.

Za panovania kráľa Svätopluka na územie Veľkej Moravy prišli prvé maďarské kmene, ktoré starí Slováci "prichýlili", aby sa im títo neskoršie odvdáčili tým, že po nezhodách Svätoplukových synov obsadili ich územia a tým spôsobili zánik slovenského kráľovstva (nie fyzický ale organizačný) a začal sa budovať nové štátne zriadenie využívajúce organizačnú štruktúru Veľkej Moravy - Uhorský štát.

Vývoj osídlenia Východoslovenského regiónu (Užská a Zemplínska župa) od 12.storočia bol výrazne poznamenaný prírodnými a ekonomicko - dopravnými pomermi. V celom priestore až do začiatku 18.storočia prevládali husté lesy. Neregulovaná riečna sieť po jarných záplavách premáčala široké plochy pôdy, ktorá sa málo hodila na oranie. Až po prekopení prvých odvodňovacích kanálov v 15.a 16. storočí sa začala rozvíjať orba a extenzívne poľnohospodárstvo.

V tejto etape rozvoja osídlenia v riešenej oblasti zohrala negatívnu úlohu a mala negatívny vplyv aj okrajová poloha tohoto regiónu v rámci Rakúsko-Uhorska. Týmto priestorom neviedli najvýznamnejšie obchodné cesty a územiu tiež chýbali nerastné suroviny a priemyselná výroba. Územie v rámci Rakúsko-Uhorského štátu malo agrárny charakter. Hospodáril sa hlavne na veľkostatkoch, čo prinieslo drobnému roľníctvu len úpadok, čoho následkom v neskorších obdobiach bolo masové vysťahovalectvo hlavne do USA, Kanady, Argentíny.

Obchod a remeslá sa rozvíjali pomaly, aj keď Zemplínom viedli cesty severo - južné z Poľska na juh a východo - západné do Ruska. Tieto skutočnosti do značnej miery určili týmto krajom poľno-hospodársky ráz s perspektívou rozvoja obchodu a remesiel.

V 16. a 17. storočí bolo toto územie poznamenané tureckými nájazdmi a dlhotrvajúcimi vojnami medzi cisárskym vojskom (labanci) a proticisárskymi (kuruci). V priebehu týchto bojov boli mnohé mestá a dediny Užskej aj Zemplínskej župy ťažko poškodené alebo zanikli, mnohé verejné aj súkromné budovy vyhořeli.

Tridsiate roky 17.storočia boli poznačené povstaním poddaných pod vedením Petra Császára, ktorí sa snažili dosiahnuť zníženie robotných povinností.

Roľnícke povstanie v roku 1831 ako následok cholerovej epidémie na Východnom Slovensku si vyžiadalo obeť z mnohých dedín.

Revolúcia v rokoch 1848-1849 v Uhorsku mala odstrániť feudálne vzťahy a uvoľniť cestu rozvoja kapitalistickej spoločnosti. Na tomto území však feudalizmus pretrvával dlhšie ako na ostatnom území Uhorska.

V Zemplínskom regióne je 392 obcí. Štruktúru osídlenia charakterizuje riedka sieť obcí s počtom obyvateľov nad 5000. Obcí s počtom obyvateľov do 500 je 37,50 %. Podľa prírastku počtu obyvateľov v jednotlivých obciach sa až 87 % obcí zaraďuje medzi regresívne, keď priemerný ročný úbytok obyvateľov presahuje 2 %. Patria sem hlavne obce s počtom do 500 obyvateľov. Ostatné obce sú prevážne stagnujúce.

Vývoj osídlenia úzko súvisí s územno-správnou organizáciou a so strediskovou sústavou osídlenia, ktorá platila od roku 1972. Sídla so strediskovou funkciou osídlenia mali byť v rôznej miere nositeľmi rozvoja a koncentrácie obyvateľstva, bytového fondu, vybavenosti, pracovných príležitostí a výrobných síl.

Rýchle tempo urbanizácie a jej rozsah (keď má živelný, nekontrolovaný charakter) vedú k vážnym dôsledkom v životnom a sociálnom prostredí sídiel a vedú k zhoršovaniu celkových životných podmienok.

Nové generácie už nestavajú sídla od začiatku, sídla sú v určitom štádiu vývoja, sú tu určité predpoklady pre život obyvateľstva a tieto si prispôbujú a rozširujú podľa súčasných a výhľadových potrieb. Sídla zabezpečujú generačnú kontinuitu, tu sa odovzdáva z generácie na generáciu dosiahnutý stupeň vedomostí, stupeň rozvoja výrobných síl a kultúry.

A.2.5.3 Kultúrne tradície :

Kresťanské sviatky – v obci sú dva kostoly. Jeden je rímskokatolícky a druhý reformovanej ev.cirkvy.

Tradičné sviatky sa oslavovali postupne podľa jednotlivých ročných období.

Veľkonočné sviatky - boli tu oblievačky, v novšom období aj šibačky, posviacka pasky.

Na Vianoce - chodili koledníci - Betlehemci, robili sa vinčovačky.

Staršie tradície sa prejavovali podľa ročných období. Napr. na konci fašiangov sa chodilo so zvončekmi do rodinných domov kde boli slobodné a pekné dievčatá. Na svätého Andreja - Andráša sa hádzali zrnká kukurice do sklenených tabúľ okien. Na Luciu sa plietol prútený stolček, na svätého Mikuláša sa chodilo po obci. Na svätú Luciu sa chodili zhadzovať bráničky.

Mnohé tieto tradície sa už nedodržiavajú, alebo len v obmedzenej miere.

V roku 1965 bol nainštalovaný v obci miestny rozhlas, ktorý nahradil doterajšieho obecného bubeníka.

V obci už od predvojnových aj povojnových rokov sa konalo niekoľko zábav ročne, v niektorých rokoch tu boli naštudované a odohraté aj divadelné predstavenia ochotníckymi súbormi. O kultúrny život sa starali hlavne učiteľka tunajšej školy spolu s žiakmi a aj ďalšími občanmi. V obci sa nepravidelne konali spoločensko-náučné akcie, organizované spoločenskými organizáciami. Tieto boli hodne navštevované občanmi (výstavy výšiviek - ručné práce,..).

V obci pracovala knižnica s celkovým počtom.16 270 knižničných jednotiek, ktorá zanikla.

V obci pôsobili rôzne spoločenské aj politické organizácie ako Československý červený kríž, Zväz Československo-sovietskeho priateľstva, Socialistický zväz mládeže, Slovenský zväz žien a Zväz protipožiarna ochrany, Zväz invalidov, Zväzarm, Sokol, Telovýchovná jednota, KSČ. Spomínané organizácie vznikli prevážne v 50-60.tych rokoch.

V súčasnej dobe tu pôsobí :

- Poľovnícky zväz
- Jednota dôchodcov - od roku 1991
- TJ Palín

Je žiaduce oživiť stagnujúce činnosti, ktoré v obci majú tradíciu a pre ktoré sú v obci vytvorené priestorové a finančné podmienky, v nadväznosti na iné kultúrne a aktivity obdobného charakteru. Z aktivít týchto organizácií vyšlo veľa známych osobností v rôznych oblastiach.

Podporovať je potrebné tiež aj hudobné a folklórne skupiny, ktoré vznikli alebo mohli by vzniknúť v prípade vyhovujúcich podmienok a podpory obce, pretože je tu dostatočne veľké množstvo mládeže.

Pamätníky :

- Pamätná tabuľa na budove Kultúrneho domu k výročiu oslobodenia obce spod fašistickej okupácie v roku 1944

- Pamätná tabuľa na rodinnom dome č.149 Ďurovčik - knihovník

- Kovové, kamenné a drevené kríže - znak kresťanstva na tomto území. Nachádzajú sa na rôznych miestach v obci - pred kostolom, na cintoríne, pred niektorými rodinnými domami.

Povesti - v povestiach sa skrýva vždy aspoň zrnko pravdy.

Magické body - Najznámejšími bodmi v obci sú miesta kde je umiestnený najstarší kostol. Toto sú pravdepodobne najstaršie zastavané územia obce, tam kde nebolo ohrozenie pri rozvodňovaní sa rieky Laborec, ktorá v najstarších časoch nemala stabilné koryto. Až po regulácii a vybudovaní stabilnejších hrádzí začali obyvatelia stavať rodinné domy s pocitom bezpečia.

O vode sa datuje najviac povestí, vode aj v 19. a 20.storočí dávali obyvatelia náležitú úctu. Úcta k vode a studniam v obci sa prejavuje u všetkých obyvateľov. Studňa bola nevyhnutná súčasť života, veď takmer v každom dvore je studňa, ktorej nadzemná časť je esteticky stvárnená. Od najjednoduchších tvarov až po objekty s vysokou technickou a estetickou kvalitou.

Voda hrala dôležitú úlohu v minulosti (zaplavovanie strážených strategických ciest ako ochrana pred neziaducimi návštevníkmi, brody a miesta prevozu cez rieku Laborec do susedných obcí. Až do dnešných čias je voda ako záplavová a súčasť močarísk dôležitá.

A.2.5.4 Športové tradície :

Hry a šantenie detí boli a sú súčasťou života od nepamäti až do dnešných čias. K cielavedomému "naháňaniu sa" dochádza až existenciou organizovaného športu. V 50.rokoch na lúkach, neskoršie na futbalovom ihrisku, zvädzalo športové zápolenia družstvo TJ Palín. Začali sa pravidelne zúčastňovať organizovaných súťaží v rámci okresu.

V súčasnej dobe sa na západnom okraji obce nachádza trávnaté futbalové ihrisko s malou budovou šatní. Prístup k tomuto športovému zariadeniu je z verejnej komunikácie. Miestny futbalový oddiel hrá I.okresnú súťaž.

Vlastné ihrisko má trávnatý povrch, ktorý je nutné v ďalšom období skvalitniť. Dôležité je tiež upraviť okolie futbalového ihriska a nadväzných plôch a zabezpečiť tak dôstojný a kultivovaný prístup, pohyb a pobyt športovcov aj návštevníkov športových akcií.

A.2.5.5 Významní rodáci :

Úspechy a uznanie rodákov z obce Palín doma aj v zahraničí slúžia ako príklad a vzor, pôsobia motivačne hlavne pre nastupujúce generácie. Preto je dôležité s prácou a činnosťou, s každým úspechom resp. osobne každého úspešného rodáka približovať a oboznamovať o ňom všetkých občanov. Rovnako rodákov treba pozývať do obce a snažiť sa ich zapájať do práce v prospech a pre rozvoj obce.

V 20-tom storočí sa v obci Palín narodili najmä títo významní predstavitelia vedy, kultúry, športu :

- bibliograf	Štefan Ďurovčík
- vysokoškolský pedagóg	prof. Juraj Virčík
- vysokoškolský pedagóg	doc. Július Ďurečko
- vysokoškolský pedagóg	doc. Samuel Balogh
- stredoškolský pedagóg	Ing. Ján Vaľočík
- vysokoškolský pedagóg	Jozef Virčík

Netreba zabúdať ani na ľudí, ktorí pôsobili, bývali alebo iným spôsobom boli previazaní s obcou Palín, aj keď sa tu priamo nenarodili.

Rovnako je žiaduce podchytiť a podporovať dnešných občanov obce v ich podnikateľských, kultúrnych, športových a iných aktivitách, aby dosahovali čo najlepšie výsledky a takto propagovali a robili česť rodnej obci.

V neposlednom rade je to miestna mládež, ktorú musia podchytiť pedagógovia miestnej Základnej školy.

A.2.6 Prieskumy a rozbor hospodárskej základne :

A.2.6.1 Ťažba nerastných surovín – v k.ú. obce Palín sa nachádzajú zistené výhradné ložiská nerastov Pavlovce nad Uhom a Pavlovce nad Uhom I.

A.2.6.2 Poľnohospodárstvo - v súčasnej dobe nepôsobí na území katastrálneho územia obce žiadne poľnohospodárske družstvo. Časť hospodárskeho dvora obhospodarujú rôzni podnikatelia .

A.2.6.3 Lesné hospodárstvo - v katastrálnom území obce sa nenachádzajú plochy lesov.

A.2.6.4 Priemyselná a remeselná výroba, stavebníctvo a skladové hospodárstvo - na území obce je remeselná výroba len v malom rozsahu.

V rámci areálu bývalého hospodárskeho dvora PD sú plošné možnosti na rozvoj výroby ako aj skladového hospodárstva.

Rovnako sú na území obce ďalšie plošné rezervy pre možnosť rozvoja týchto činností.

A.2.6.5 Cestovný ruch - na území obce nie je žiadna činnosť tohto druhu, nie sú tu vybudované žiadne kapacity pre účely cestovného ruchu a turistiky.

A.2.7 Prieskumy a rozboru rekreácie a cestovného ruchu :

A.2.7.1 Charakteristika potenciálu územia a jeho súčasné využitie pre rekreáciu, cestovný ruch a kúpeľníctvo. Na území obce ani v jej blízkom okolí nie sú žiadne územia využívané pre rekreáciu alebo cestovný ruch. Sú tu však nevyužitú možnosti, ktoré poskytuje vidiecky turizmus (bývanie v tradičných rodinných domoch upravených pre potreby turistiky, tradičné dedinské remeslá a práce, tradičné dedinské stravovanie, pešia turistika, cykloturistika v okolí obce a rieky Laborec,...).

A.2.7.2 Územné rozloženie rekreačných útvarov a zariadení v obci - na území obce ani v jej záujmovom okolí sa nenachádzajú žiadne chatové ani záhradkárске osady, žiadne rekreačné zariadenia.

A.2.7.3 Rekreačné územia a zóny - na území obce nie sú žiadne. Bolo by vhodné na tento účel využívať brehy rieky Laborec.

A.2.7.4 Kúpeľné územia - nie sú tu žiadne.

A.2.7.5 Rekreačné areály a zariadenia - nie sú tu žiadne.

A.2.8 Prieskumy a rozboru verejného dopravného vybavenia :

A.2.8.1 Širšie dopravné vzťahy-prieskumy a rozboru priestorového vybavenia a funkčného vybavenia územia, napojenie sídelného útvaru na nadradenú dopravnú sieť :

Zastavané územie obce Palín je na cestnú sieť napojené prostredníctvom cesty II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec , ktorá je priet'ahom obce a plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B 2, vybudovaná v kategórii MZ 8,5/50. Pozdĺž komunikácie je jednostranne vybudovaný peší chodník. Z cesty II/555 je východným smerom napojená cesta III/5552 do obce Senné.

Obec nie je napojená na železničnú trať. Najbližšia železničná stanica je vo vzdialenosti 11 km v obci Budkovce, na trati Veľké Kapušany – Bánovce nad Ondavou (so širokorozchodnou traťou Košice – Maťovské Vojtkovce, hranica s Ukrajinou republikou) a železničná stanica vo vzdialenosti 13 km v Michalovciach na trati Michal'any – Bánovce nad Ondavou – Michalovce – Strážske – Humenné – Medzilaborce, št. hr. (PKP).

A 2.8.2. Cestné komunikácie a ich kategorizácia - organizácia dopravy:

Cesta II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec budovaná v kategórii C 9,5/60, plní v obci funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B 2 a vzhľadom na okolitú zástavbu je v zastavanom území obce vybudovaná v kategórii MZ 8,5/50. Pozdĺž zbernej komunikácie je vybudovaný jednostranný peší chodník šírky 1,25 m.

Cesta III/5552, svojimi parametrami zaradená do kategórie C 6,5/60, plní v obci funkciu obslužnej komunikácie funkčnej triedy C 3 a je v zastavanom území obce vybudovaná v kategórii MOK 6,5/50.

Obslužnú os tvorí miestna komunikácia napojená na cestu II/555 a vedúca západným smerom (k obecnému úradu, kostolu), funkčnej triedy C 2, s kategóriou MOK 7/30 a pravostranným chodníkom šírky 1,5 m.

Na vyššie uvedené komunikácie sú napojené miestne obslužné a prístupové komunikácie funkčnej triedy C 3.

Podrobnejšie je kategorizácia miestnych komunikácií (vzhľadom na jestvujúce šírky ich spevnenia jazdných pruhov, ide z väčšej časti o odvodené kategórie) vyznačená v grafickej časti.

Komunikačná sieť obslužných a prístupových komunikácií, sprístupňujúca zástavbu individuálnych rodinných domov, sociálnej infraštruktúry a hospodárskej základne pozostáva z komunikácií so šírkou vozovky 2,75 až 6,0 m s asfaltovým povrchom (prístupové komunikácie k rodinným domom v západnej časti obce, za základnou školou, dĺžky 50 a 70 m sú so štrkovým krytom a vozovka komunikácie vedúca k cintorínu s krytom s cestných panelov), s prevažnej časti bez chodníkov. Nevyhovujúci je stav krytu vozoviek z obal'ovanej štrkodrvy.

V obci sú zriadené parkoviská pri pekárni, pohostinstve, obecnom úrade, predajne potravín a domu smútku. V ostatných častiach obce vozidlá parkujú zväčša pozdĺž miestnych komunikácií a na voľných prielukách.

Zariadenia železničnej, leteckej a vodnej dopravy sa v katastrálnom území obce nenachádzajú. Na katastrálnom území obce sa cyklistické trasy nenachádzajú.

Pešia doprava sa realizuje po chodníkoch, resp. miestnych komunikáciách.

A.2.8.3. Rozbor prepravných vzťahov u jednotlivých druhov dopravy:

Cesta II/555 plniaca funkciu zbernej miestnej komunikácie je nositeľkou hlavnej cestnej dopravy. Údaje pre potreby územného plánu sú použité z celoštátneho sčítania intenzity dopravy z roku 2005.

Predpokladaná výhľadová intenzita dopravy na rok 2020 a 2030 bola vypočítaná pomocou výhľadových koeficientov rastu intenzity dopravy :

Výsledky sčítania dopravy 2005 – celoročný priemer za 24 hodín a výhľadová intenzita dopravy do roku 2030

Úsek	Cesta	Rok	Skutočné vozidlá / 24 hod.				
			T	%NA	O	M	Spolu
01800	Michalovce - Veľké Kapušany	2005	422		2630	5	3057
		2020	510	13,41%	3287	6	3803
		2030	578		3761	7	4346

Pre cestu III/5552 sú použité údaje z celoštátneho sčítania intenzity dopravy z roku 2001. Predpokladaná výhľadová intenzita dopravy na rok 2005, 2020 a 2030 bola vypočítaná pomocou výhľadových koeficientov rastu intenzity dopravy nasledovne :

Úsek	Cesta	Rok	Skutočné vozidlá / 24 hod.				
			T	%NA	O	M	Spolu
MI 027	Palín - Senné	2001	170		450	20	640
		2005	173		459	20	653
		2020	199	26,89%	518	23	740
		2030	220		564	25	809

Obec Palín je na sieť liniek SAD napojená jednou prímestskou linkou :

linka SAD	spoje v oboch smeroch za priemerný pracovný deň
807411 Michalovce – Pavlovce nad Uhom – Vysoká n/U – Pinkovce / Veľké Kapušany	48 spojov/deň
z toho školské	8 spojov/deň

Obojstranné autobusové zastávky sú umiestnené pozdĺž cesty II/555 a to pri domoch č. 17, 38 a pri poľnohospodárskom družstve. Prístrešky pre cestujúcich sú zriadené iba jednostranne. Zastávkové pruhy sú zriadené iba pri dome č. 38. Ich umiestnenie je však v rozpore s STN 73 6425 – zastávka je v priestore úrovňového kríženia pozemných komunikácií. Vzdialenosti autobusových zastávok vyhovujú pre dostupnosť 500 m.

A.2.8.4. Rozbor trás, uzlov a zariadení v systéme hromadnej dopravy

A.2.8.4.1. Cestné komunikácie :

Cesta II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec budovaná v kategórii C 9,5/60, plní v obci funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B 2 a vzhľadom na okolitú zástavbu je v zastavanom území obce vybudovaná v kategórii MZ 8,5/50. Pozdĺž zbernej komunikácie je vybudovaný jednostranný peší chodník šírky 1,25 m s asfaltovým krytom. Cesta III/5552, svojimi parametrami zaradená do kategórie C 6,5/60, plní v obci funkciu obslužnej komunikácie funkčnej triedy C 3 a je v zastavanom území obce vybudovaná

v kategórii MOK 6,5/50.

Ovodenenie vozovky ciest je realizované cestnou priekopou.

Vo výhľadovom období sa uvažuje s koridorom pre preložku cesty II/555 mimo zastavané územie obce.

A.2.8.4.2. Miestne komunikácie :

Obslužnú os tvorí miestna komunikácia napojená na cestu II/555 a vedúca západným smerom (k obec-nému úradu, kostolu), funkčnej triedy C 2, s kategóriou MOK 7/30 a pravostranným chodníkom šírky 1,5 m.

Komunikačná sieť obslužných a prístupových komunikácií, sprístupňujúca zástavbu individuálnych rodinných domov, sociálnej infraštruktúry a hospodárskej základne pozostáva z komunikácií so šírkou vozovky 2,75 až 6,0 m s asfaltovým povrchom (prístupové komunikácie k rodinným domom v západnej časti obce, za základnou školou, dĺžky 50 a 70 m sú so štrkovým krytom a vozovka komunikácie vedúca k cintorínu s krytom s cestných panelov), s prevažnej časti bez chodníkov. Nevyhovujúci je stav krytu vozoviek z obalovanej štrko-drvy. Trasy obslužných komunikácií, mimo zastavaných častí obce, pokračujú ako poľné cesty.

Chodníky, okrem hlavnej zbernej komunikácie, sú vybudované iba na obslužnej komunikácii kategórie C 2 šírky 1,5 m. V ostatných častiach sa pešia doprava realizuje v priestore krajníc, resp. vozovky.

Ovodenenie vozoviek miestnych obslužných komunikácií je z časti realizované cestnými priekopami.

A.2.8.4.3. Železničná doprava :

Zariadenia železničnej dopravy sa v katastrálnom území obce nenachádzajú.

A.2.8.4.4. Statická doprava – parkoviská:

V obci sú zriadené parkoviská pri pekárni, pohostinstve, obecnom úrade, predajne potravín a domu smútku. V ostatných častiach obce vozidlá parkujú zväčša pozdĺž miestnych komunikácií a na voľných prielukách. Nedostatok parkovacích miest sa prejavuje hlavne pri objektoch občianskej vybavenosti a služieb.

A.2.8.4.5. Pešia doprava :

Pešia doprava sa realizuje pozdĺž zbernej komunikácie po chodníku šírky 1,25 m, na miestnych obslužných prístupových a spojovacích komunikácii funkčnej triedy C 2 a C 3 zväčšia v priestore krajníc resp. vozovky. Obslužná komunikácia funkčnej triedy C 2 je prepojená s paralelnou komunikáciou funkčnej triedy C 3, umiestnenou severne, chodníkom šírky 2 m s asfaltovým krytom.

A.2.8.4.6. Autobusová doprava :

Nositeľkou autobusovej dopravy je cesta II/555, s umiestnením obojstranných zastávok pri domoch č. 17, 38 a pri poľnohospodárskom družstve. Prístrešky pre cestujúcich sú zriadené iba jednostranne. Zastávkové pruhy sú zriadené iba pri dome č. 38. Ich umiestnenie je však v rozpore s STN 73 6425 – zastávka je v priestore úrovňového križenia pozemných komunikácií. Vzdialenosti autobusových zastávok vyhovujú pre dostupnosť 500 m.

Umiestnenie zastávok je vyznačené v grafickej časti.

A.2.8.4.7. Závady :

Bodové závady

- autobusové zastávky nie sú obojstranne vybavené prístreškami pre cestujúcich
- na autobusových zastávkach nie sú zriadené zastávkové pruhy, resp. sú umiestnené v nevhodnom priestore
- polomery vnútorných zaoblení v smerových oblúkoch križovatkových vetiev nezodpovedajú veľkostiam podľa STN 73 6110
- pri objektoch sociálnej infraštruktúry - športový areál, novozriadené objekty podnikateľských aktivít, nie sú zriadené parkovacie plochy.

Líniové závady

- cesta II/555 pôsobí hluk a prašnosť z dopravy a je miestom častých dopravných nehôd s tragickým koncom.

- šírka 1,25 a 1,5 m jestvujúcich chodníkov pozdĺž zbernej a obslužnej komunikácii nezodpovedá šírkovému usporiadaniu podľa STN 73 6110
- nie všetky miestne komunikácie sú vybavené cestnými priekopami, resp. rigolmi
- prístupové komunikácie k rodinným domom v západnej časti obce, za základnou školou, dĺžky 50 a 70 m sú so opatrená iba štrkovým krytom
- stav krytu vozovky z obaľovanej štrkodrvy, na obslužných komunikáciách je nevyhovujúci.

A.2.8.4.8. Závery :

- V systéme hromadnej dopravy je potrebné uvažovať s následovnými opatreniami :
 - Preložiť trasu cesty II/555 mimo zastavané územie obce.
 - Rozšíriť na minimálnu šírku 2,0 m, chodníky pozdĺž zbernej a obslužnej komunikácie C 2.
 - Opatriť asfaltovým krytom prístupové komunikácie vedúce k rodinným domom v západnej časti obce, za základnou školou, dĺžky 50 a 70 m.
 - Vybudovať nové zastávkové prístrešky.
 - Zriadiť zastávkové pruhy s tým, že autobusová zastávka pri dome č. 38 sa posunie severne (smerom na Michalovce) o cca 100 m.
 - Doplniť miestne komunikácie cestnými priekopami, resp. rigolmi, prečistiť a prehĺbiť jestvujúce priepusty a cestné priekopy.
 - Upraviť polomery vnútorných zaoblení v smerových oblúkoch križovatkových vetiev veľkostiam podľa STN 73 6110.
 - Jestvujúce obslužné komunikácie postupne prestavať na kategórie MO 7,5 (6,5) /40 (30).
 - Zriadiť parkovacie plochy pri objektoch sociálnej infraštruktúry a objektoch hospodárskej základne.
 - Pri zmene funkcii bývania v RD na druh podnikateľskej aktivity, ktorá má nároky na statickú dopravu je potrebné parkovacie státi umiestniť na vlastnom pozemku. Týmto opatrením sa vylúči nežiaduce státi pozdĺž miestnych komunikácií.
 - Prepopojiť obslužné komunikácie vedúce severne a južne od základnej školy s obslužnou komunikáciou vedúcou paralelne so zbernou komunikáciou.
 - Miestne komunikácie v navrhovanej zástavbe budú navrhované vo funkčných triedach C2 – C3 s jedno a dvojpásovou obojsmernou premávkou zokruhované, pri ukončení naslepo s otočiskom, podľa následovných regulačných prvkov: dvojpásová vozovka funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5/40, šírka vozovky minimálne 5,5 m a minimálnej šírke uličného priestoru 12,0 m, prístupové komunikácie s jednopásovou vozovkou funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30, pri šírke vozovky 2,75 m, odstavného pruhu 2,25 m a minimálnej šírke uličného priestoru 10,0 m,

A.2.8.5. Ochranné a hlukové pásma :

- Základné ochranné pásmo pre cesty II. triedy podľa vyhlášky FMD č. 35 z roku 1984 je v extraviláne 25 m, pre cesty III. triedy 15 m od osi komunikácie.
- Za hlavný líniový zdroj hluku od automobilovej dopravy možno považovať cestu II. triedy č. 555 prechádzajúcu centrom obce.
- Vyhodnotenia očakávanej hlukovej situácie na rok 2020 a jej dopad na životné prostredie boli spracované v zmysle Metodických pokynov pre výpočet hladín hluku z dopravy (VÚVA Brno 1991).
- Výpočet predstavuje ekvivalentnú hladinu hluku v referenčnej vzdialenosti 7,5 m od zdroja hluku podľa vzorca :

$$X = F_1 \cdot F_2 \cdot F_3 \cdot n$$
 - faktor F_1 vyjadruje vplyv rýchlosti dopravného prúdu a percentuálneho podielu N_d , N_n na hodnoty L_{Aeq} a je určený z grafu 1.1. $F_{1d} = 1,8$, $F_{1n} = 1,4$. Pre výpočet L_{Aeq} bol použitý faktor F_1^p , ktorý je určený vzťahom: $F_1^p = F_1 : (- \frac{13,081}{v} + 5,497)$,
 - hodnota „v“ (km/h) použitá pre výpočet $L_{Aeq} = 50$ a 55
 - kde $F_{1d}^p = 0,34$, $F_{1n}^p = 0,27$
 - faktor F_2 určuje tabuľka 1.1 v závislosti na pozdĺžnom sklone nivelety = 1,0
 - faktor F_3 určuje tabuľka 1.2 v závislosti na druhu krytu vozovky = 1,0
 - faktor n – priemerná hodinová intenzita všetkých skutočných vozidiel, n_d - v dennom období = 221, n_n - v nočnom období = 66
 - faktor N – percentuálny podiel nákladných automobilov a autobusov, N_d - v dennom období = 13,41, N_n - v nočnom období = 4,02
 - X – výpočtová veličina, kde $X_d = 75,14$, $X_n = 17,57$

- Y – pomocná výpočtová veličina (L_{Aeq} vo vzdialenosti 7,5 m od osi najbližšieho jazdného pruhu komunikácie) vo vzťahu: $Y = 10 \log X + 40$, kde $Y_d = 58,76$, $Y_n = 52,44$

Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku $L_{Aeq, p}$ (dB) sú podľa ustanovení nariadenia vlády SR zo dňa 16. januára 2002 o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami č. 40/2002 Zz., podľa tabuľky č. 4 a kategóriu územia III. (Vonkajší priestor v obytnom území v okolí diaľnic, letísk, ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov) pre denný čas (od 6.00 do 22.00 hod.) 60 a pre nočný čas (od 22.00 do 6.00 hod.) 50. Vzťahujú sa na priestor vo výške 1,5 m alebo vo výške 4 m nad terénom pre územné plánovanie. Ak ide o chránený priestor budov, vzťahujú sa na priestor vo výške okien miestnosti vo vzdialenosti 2 m od fasády.

V prípade, že je splnená nerovnosť $L_{Aeq, p} = L_{Aeq}$ (dB) sú hygienické kritéria z hľadiska hluku pre vonkajšie priestory splnené. Z vypočítaných hodnôt platia vzťahy:

$$60 = 58,76 \text{ dB (A)}, \quad 52,44 = 50 \text{ dB (A)}.$$

Z uvedeného vyplýva, že hodnota hluku dosiahnutá v roku 2020 od zdroja hluku vyhovuje pre existujúcu a navrhovanú zástavbu v referenčnej vzdialenosti 7,5 m pre denný čas.

Pomocou grafu 1.3 a vzťahu $L_x = Y - U$, kde L_x je ekvivalentná hladina hluku v posudzovanom bode vo vzdialenosti 11 m, U [dB (A)] je útlm dopravného hluku = 2,44.

Z uvedeného vyplýva, že hodnota hluku dosiahnutá v roku 2020 od zdroja hluku vyhovuje pre existujúcu a navrhovanú výstavbu vo vzdialenosti 11 m pre nočný čas.

Cesta III. triedy č. 5552, prechádzajúca centrom obce, má v referenčnej vzdialenosti 7,5 m následovne vypočítanú ekvivalentnú hladinu hluku :

Pre výpočet L_{Aeq} boli použité hodnoty :

- $F_{1d} = 2,9$, $F_{1n} = 1,9$
 - hodnota „v“ (km/h) použitá pre výpočet $L_{Aeq} = 50$ a 55
 - kde $F_{1d}^p = 0,55$, $F_{1n}^p = 0,36$
 - faktor F_2 určuje tabuľka 1.1 v závislosti na pozdĺžnom sklone nivelety = 1,0
 - faktor F_3 určuje tabuľka 1.2 v závislosti na druhu krytu vozovky = 1,0
 - faktor n – priemerná hodinová intenzita všetkých skutočných vozidiel, n_d - v dennom období = 43, n_n - v nočnom období = 26
 - faktor N – percentuálny podiel nákladných automobilov a autobusov, N_d - v dennom období = 26,89, N_n - v nočnom období = 16,13
 - X – výpočtová veličina, kde $X_d = 23,65$, $X_n = 9,39$
 - Y – pomocná výpočtová veličina (L_{Aeq} vo vzdialenosti 7,5 m od osi najbližšieho jazdného pruhu komunikácie) vo vzťahu: $Y = 10 \log X + 40$, kde $Y_d = 53,74$, $Y_n = 49,73$
- Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku $L_{Aeq, p}$ (dB) sú podľa ustanovení nariadenia vlády SR Z vypočítaných hodnôt platia vzťahy:

$$60 = 53,74 \text{ dB (A)}, \quad 50 = 49,73 \text{ dB (A)}.$$

Z uvedeného vyplýva, že hodnota hluku dosiahnutá v roku 2020 od zdroja hluku vyhovuje pre existujúcu a navrhovanú zástavbu v referenčnej vzdialenosti 7,5 m.

Eliminovať hluk vyplývajúci z dopravy je možné najmä následovnými opatreniami :

- dopravno – organizačným opatrením,
- bližšie ku komunikáciám situovať objekty, ktorých funkcie nevyžadujú protihlukovú ochranu (napr. garáže, skladové priestory),
- zriaďovať ochrannú zeleň s vhodnou voľbou použitých drevín a so zavádzaním ideálnej štruktúry zelene v gradácii trávnik – ker – strom.

A.2.8.6. Zhodnotenie dopravy a dopravných zariadení :

Z hľadiska charakteru zástavby (individuálne rodinné domy a občianska infraštruktúra) je súčasťou siete verejného dopravného vybavenia pre sídelný útvar Palín v podstate vyhovujúca. Je potrebné realizovať navrhované opatrenia na úseku statickej a cestnej dopravy.

Je potrebné navrhovať a realizovať ďalšie opatrenia na úseku statickej a cestnej dopravy tak, aby vznikol dostatočný uličný priestor na dvojpruhový jazdný pás so šírkou jedného jazdného pruhu 3 m a s pridruženým dopravným priestorom na umiestnenie vedení technickej infraštruktúry a chodníkov v celej dĺžke intravilánu obce, prístupové komunikácie na ktorých je štrkový povrch, je potrebné zrekonštruovať a opatriť asfaltovým krytom, na konci slepých prístupových komunikácií zriadiť spevnené otočiská, upraviť polomery vnútorných zaoblení v smerových oblúkoch križovatkových vetiev veľkosti podľa STN 73 6110, zriadiť

parkovacie plochy pri objektoch sociálnej infraštruktúry a objektoch hospodárskej základne, doplniť miestne komunikácie cestnými priekopami, resp. rigolmi. Je potrebné navrhovať a realizovať ďalšiu zástavbu s jedno a dvojpásovou obojsmernou premávkou tak, aby komunikácie boli zokruhované, pri ukončení naslepo s otočiskom, pri mini-málnej šírke uličného priestoru 12,0, resp. 10,0 m, s pridruženým dopravným priestorom na vedenie technickej infraštruktúry a chodníkov.

Použitý podklady a literatúra :

- katastrálna mapa obce Palín
- podklady poskytnuté Slovenskou správou ciest, Bratislava listom č. 6504//2006Tichá zo dňa 02.06.2006
- STN 73 6101, 73 6110 a 73 6425
- Metodické pokyny pre výpočet hladín hluku z dopravy (VÚVA Brno 1991).

A.2.9 Prieskumy a rozbor technického vybavenia :

A.2.9.1 Vodné hospodárstvo

A.2.9.1.1 Zásobovanie vodou

Súčasný stav

Obec Palín je súčasťou skupinového vodovodu na ktorý sú napojené obce Čečehov, Jastrabie, Iňačovce, Zemplínska Široká, Senné, Stretava, Stretavka. Nachádza sa v nadmorskej výške 103 až 105 m n.m. výškový systém-Balt po vyrovnaní. Konfigurácia terénu je rovinatá s miernym spádom južným smerom. Vodovod je riešený v záujmovom území napojením na jestvujúcu úpravňu vody Lastomír a akumuláciou vody vo VDJ Zemplínska Široká 700 m³. Z vodovodu privodné potrubie „B“ vedené východným smerom rieši privod vody k obci Iňačovce a severným smerom k obci Jastrabie. Z vodovodu privodné potrubie „C“ vedené južným smerom rieši privod vody k obci Palín, východným smerom k obci Senné. Potrubím „D“ z Palína južným smerom je riešený privod vody k obci Stretava, Stretavka.

VODOVODNÁ SIEŤ V OBCI PALÍN

- P.-Rozvádzacie - č.- potrubie	- Staničenie - v km	- Dĺžka - v m	- Profil - DN v mm	- Materiál-
- 1.- "1"	- 0,00 AŽ 0,323	- 323	- 150	- PVC -
- 2.- "1"	- 0,323 AŽ 0,784	- 461	- 100	- PVC -
- 3.- "1-1"	- 0,00 AŽ 0,350	- 350	- 150	- PVC -
- 4.- "1-1"	- 0,350 AŽ 1,214	- 864	- 100	- PVC -
- 5.- "1-1-1"	- 0,00 AŽ 0,170	- 170	- 100	- PVC -
- 6.- "1-1-2"	- 0,00 AŽ 1,036	- 1.036	- 100	- PVC -
- 7.- "1-1-3"	- 0,00 AŽ 0,300	- 300	- 100	- PVC -
- 8.- "1-1-4"	- 0,00 AŽ 0,122	- 122	- 100	- PVC -

Rozvádzacie potrubie pre obec Palín sa pripojí na vybudované privádzacie potrubie „C“. Z hľadiska celkovej koncepcie, pripojenie na pitnú vodu je navrhnuté z existujúcej armatúrnej (vodomernej) šachty vybudovanej na zásobnom potrubí. Navrhovanú vodovodnú sieť tvorí rozvádzacie potrubie „1“, „1-1“, „1-1-1“, „1-1-2“, „1-1-3“ a „1-1-4“. Trasy rozvádzacích potrubí sú prednostne navrhnuté v zelených plochách, okrajoch miestnych komunikácií a v chodníkoch tak, aby boli dostupné mechanizácii pri realizácii prípadných opráv, nových odbočiek, prípojok atd.

Vodovodné rady sú situačne riešené v súbehu s existujúcim rozvodom plynu a kanalizácie v krajinách miestnych komunikácií resp. zasahujú aj do cestného telesa komunikácií v stesnených častiach intravilánu obce, za dodržania súbehových vzdialeností v zmysle STN. Pri križovaní a pri súbehu vodovodnej siete s inžinierskymi sieťami musia byť dodržané bezpečnostné a dovolené vzdialenosti v zmysle STN 736005. Na trase v obci sú navrhované hydranty podzemné DN 90 s odstupom cca 100 m. Jestvujúce rodinné domy v uvedených obciach sú do súčasnej doby zásobované vodou z domových studní. Kvalita vody v mnohých prípadoch nespĺňa požiadavky STN pre vodu vhodnú na pitné účely vplyvom nedodržiavania podmienok hygienickej ochrany vodného zdroja pre individuálne domové studne.

A.2.9.1.2 Návrh zásobovania úžitkovou – technologickou vodou :

Rozvod úžitkovej vody v obci nie je realizovaný, ani sa neuvažuje.

A.2.9.1.3 Odkanalizovanie územia (množstvá odpadovej vody, systém odvádzania odpadových vôd, kapacita a

umiestnenie ČOV) :

Súčasný stav

Obec Palín nemá vybudovanú kanalizačnú sieť, ani ČOV. Splašky z nehnuteľností sú odvedené do žump a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Nové nehnuteľnosti majú žumpy, ktorých obsah sa vyváža. Povrchové vody odtekajú voľne po teréne, z ciest cez jarky a čiastočné kanály do miestneho toku. Bývalý Hospodársky dvor má vybudovanú vnútroareálovú kanalizáciu s odkanalizovaním do vlastných žump.

Návrh riešenia :

Ako východiskový podklad bola použitá projektová dokumentácia pre územné konanie a zámer Pitná voda a odkanalizovanie JV Zemplína, a to časť - Projekt ČOV Stretavka a kanalizácia, ktorého súčasťou je aj obec Palín. Uvedený projekt podrobne popisuje rozsah stavby, jeho zdôvodnenie, vplyv na životné prostredie. Spracovateľom elaborátu je AGROPRO, Ing. Š. Čižmár, projekčná kancelária Michalovce, ktorý uvažuje so spoločným kanalizačným systémom pre nižšie uvedené obce. Predpoklad je v obci Palín kompletne vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť, ktorá by zabezpečila odvedenie splaškových vôd do spoločnej ČOV Stretavka. Projekt ČOV Stretavka a kanalizácia rieši odkanalizovanie obcí Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Zemplínska Široká, Senné, Palín, Stretavka, Stretava gravitačnou kanalizáciou v kombinácii s prečerpávaním, z PVC DN 300 mm s odvedením a čistením splaškových vôd kanalizačnými zberačmi na ČOV Stretavka. Kanalizačná sieť je riešená ako delená stoková sústava, ktorá bude odvádzať len splaškové odpadové vody. Odvedenie dažďových vôd je v obci riešené povrchovými odvodňovacími priekopami. Zberná kanalizačná sieť je situovaná v uliciach obce tak, aby sa každý objekt mohol na ňu napojiť domovou prípojkou buď samostatne, alebo do združenej šachty.

Kanalizačný zberač „Zemplínska Široká – Palín“

Rieši odvedenie splaškových vôd z kanalizačnej siete Čečehov, Jastrabie, Iňačovce, Z. Široká výtlačným potrubím do kanalizačnej siete Palín. Trasa je navrhovaná od ČS Z. Široká južným smerom v súbehu so štátnou cestou Michalovce - Pavlovce po jej ľavej strane až po zaústenie do kanalizačnej siete Palín v severnej časti intravilánu Palín.

Kanalizačný zberač „Palín – Stretava“

Rieši odvedenie splaškových vôd z kanalizačnej siete Čečehov, Jastrabie, Iňačovce, Z. Široká, Palín výtlačným potrubím do ČS Stretava. Trasa je navrhovaná od ČS Palín juhovýchodným smerom po poľnohospodárskej pôde v súbehu so štátnou cestou Michalovce – Pavlovce po jej ľavej strane až po zaústenie do ČS Stretava.

V návrhu ÚPN sa uvažuje s napojením všetkých domov a objektov technickej a občianskej vybavenosti na verejnú kanalizáciu. Trasovanie novonavrhovanej kanalizácie bude v krajniciach ulíc, resp. v ich polovici. Pri štátnej ceste bude kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím v osovej vzdialenosti 80 cm od vodovodu smerom do vozovky. Na kanalizačnú sieť navrhujeme napojiť všetkých producentov znečistenia. V obci je sústava dažďových rigolov, ktoré navrhujeme sústavne prečisťovať a udržiavať ich v prietochom stave.

Čistiareň odpadových vôd

Vzhľadom k počtu obyvateľov uvedených obcí, polohy záujmového územia a podnikateľským aktivitám umiestnenie ČOV je navrhované pod obcou Stretavka. Typ ČOV navrhujeme ako mechanicko-biologickú čističku odpadových vôd s dlhodobou, obehovou nízko zaťažovanou aktiváciou, nitrifikáciou, denitrifikáciou, stabilizáciou kalu, akumuláciou v kalojeme. ČOV je potrebné dimenzovať na celkový počet pripojených obyvateľov k roku 2020.

Odpad z ČOV Stretavka

Rieši odvedenie vyčistených odpadových vôd z ČOV Stretavka do recipienta - tok Laborec.

A.2.9.1.4 Vodné toky a nádrže (ochrana pred povodňami, návrh úpravy vodných tokov vo vzťahu k ochrane územného rozvoja obce, čistota tokov, územné dôsledky realizácie vodných nádrží) :

Súčasný stav

Povodie rieky Bodrog predstavuje z hydrologického hľadiska zložitý riečny systém skladajúci sa zo štyroch hlavných riek (Latorica, Laborec, Uh, Ondava) vzájomne sa stretávajúcích na malom priestore, o má nepriaznivý dopad na tvorbu veľkých vôd a povodňových situácií v tejto oblasti. SVP Košice v k.ú. obce Palín spravuje tok Laborec a kanál Prievlaka. Rieka Laborec je v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia

SR c.211/2005 Z.z. zaradený medzi vodohospodársky významné vodne toky ktorý preteká západným okrajom katastrálneho územia obce Palín s obojstranne vybudovanými ochrannými hrádzami. Ochranné hrázde boli vybudované na kapacitu Q_{100} ročnej veľkej vody. Kanál Prievlaka preteká severovýchodným okrajom katastrálneho územia obce Palín.

Laborec pramení v Nízkych Beskydách v nadmorskej výške 682 m n.m. a je dlhý 129 km. Priberá prevažne ľavostranné, dosť rozvinuté prítoky Výravu, Udavu a Cirochu, s ktorými nad Humenným spolu vytvárajú vejár tokov. Ďalej rieka obteká pohorie Vihorlat a prechádza do nížiny, kde zmierňuje svoj sklon. Po dlhšom bezprítokovom úseku sa zlieva s veľkým ľavostranným prítokom Uhom. Plocha povodia Laborca je 4 522,5 km².

Podľa § 45 zák. č. 184/2002 Z.z. správca vodného toku môže pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb, alebo zariadení užívať pobrežné pozemky, z toho dôvodu odporúčame pre potreby prevádzky a údržby zachovať manipulačný pás pozdĺž toku. Pozdĺž vzdušnej päty hrázde Laborca ponechať územnú rezervu šírky 15,0 m a pozdĺž oboch brehov kanála Prievlaka územnú rezervu šírky 6,0 m. Pri návrhu UPN novonavrhované lokality ochrániť pred vplyvom veľkých vôd.

ENERGETIKA

A.2.9.2 Zásobovanie energiami

A.2.9.2.1. Zásobovanie elektrickou energiou

Súčasný stav

Dodávka elektrickej energie pre riešenie obec je zabezpečovaná z kmeňového 22 kV vzdušného vedenia, číslo linky V 228 a VN vedenia č 560 (prevažne 3 x 50 mm² AlFe 6) cez samostatné VN prípojky 3 x 50 (35) mm² AlFe 6 odbočením z kmeňového vedenia. VN linky sú napájané z ES 110/22 kV Michalovce s inštalovanými transformátormi o výkone 2 x 40 MVA a 1 x 25 MVA. VN prípojky sú vo vyhovujúcom technickom stave.

Na uvedenú linku je pripojených 3 ks 22/0,4 kV transformovni, zásobujúce súčasnú bytovú a občiansku zástavbu.

Transformačné stanice umiestnené v PD Palín sú zásobované z ES 110/22 kV ŽSR Vojany, s inštalovanými transformátormi 2 x 10 MVA.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom (po rekonštrukcii) na betónových a v menšej miere aj drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce. Sieť pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo a dodáva potrebný príkon bez väčších úbytkov napätia. Ojedinelé nevyhovujúce domové prípojky realizované neizolovaným vodičom odporúčame vymeniť za závesný kábel s prislúchajúcim istením.

Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce energiu pre svetlo a domáce spotrebiče.

Počet odberateľov v jednotlivých skupinách podľa údajov Východoslovenská energetika a.s., OR Michalovce za predchádzajúce obdobie r. 2003- 2005:

Druh odberu	Počet odberateľov : (2003)	kWh
MOO	247	1 227 314
MOP	29	
VO	2	
SPOLU	278	1 227 314

Druh odberu	Počet odberateľov : (2004)	kWh
MOO	253	1 026 461
MOP	29	
VO	2	
SPOLU	284	1 026 461

Druh odberu	Počet odberateľov : (2005)	kWh
MOO	255	1 115 605
MOP	30	
VO	2	
SPOLU	287	1 115 605

VN prípojky sú vo vyhovujúcom technickom stave. NN rozvody v obci sú po rekonštrukcii. Bude potrebné vymeniť ojedinelé nevyhovujúce domové prípojky realizované neizolovaným vodičom za prípojky závesným káblom s prislúchajúcim istením. Niektoré TS sú demontované (Mlyn), resp. poškodené krádežami (TS₄ pri PD).

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárnej siete. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe 6 – 25 mm², ako fáza verejného osvetlenia sekundárnej siete NN. Ovládanie verejného osvetlenia je spínacími hodinami zo skriň verejného osvetlenia. Pre novonavrhovanú výstavbu bude pravdepodobne potrebné vykonať výstavbu zahusťovacej trafostanice.

A.2.9.2.2 Zásobovanie teplom :

Súčasný stav

V riešení obci je odber a dodávka tepla len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou.

RD sú zásobované pre vykurovanie a prípravu TÚV väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov, príp. etážové vykurovanie na báze zemného plynu, TÚV prietokovými ohrievačmi;

Prevažná časť OV je zásobovaná pre vykurovanie a prípravu TÚV väčšinou z domových a blokových kotolní na báze zemného plynu;

Menšia časť objektov OV ako zdroj tepla využíva elektrické akumulčné pece a na prípravu TÚV el. prietokové ohrievače. Plynifikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynifikácii obce došlo k úplnej zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív čo je nesporné prínosom v prospech zlepšenia ŽP.

A.2.9.2.3 Zásobovanie plynom :

Súčasný stav

Palín je plynifikovaný a prevažnú časť odberateľov tvorí MO - obyvateľstvo. Obec je zásobovaná zemným plynom cez VTL prípojku DN 100, PN 4 a RS 1200/2/1-440 z jestvujúceho VTL plynovodu DN 150. Návrhom nových objektov RD a OV bude potrebné rozšíriť sieť rozvodu plynu. Rozšírenie rozvodu plynu bude vyznačené v grafickej časti, včítane jestvujúceho rozvodu. Miestna sieť Palín je vytvorená kombináciou STL a NTL plynovodov. Uvedený stav bude vyhovujúci i pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynifikácia pre novonavrhované objekty RD, OV a podnikateľské subjekty v obci.

Návrh riešenia

V novonavrhovaných častiach RD i pre plochy urbanistickej rezervy vybudovať STL, príp. NTL rozvod plynu. Pri riešení dodržať ustanovenia STN 386413, 386415, 386441, 42, 43 ; STN 733050, 73. Dodržať ochranné pásma v zmysle Zákona 656/2004 Z.z. § 36 ,o energetike a o zmene niektorých zákonov s účinnosťou od 1.1.2005.

TELEKOMUNIKÁCIE

A.2.9.3 Napojenie územia na telekomunikačné a informačné siete

A.2.9.3.1 Telefonizácia

Súčasný stav

Palín je súčasťou Regionálneho technického centra Východ. telefónni účastníci sú pripojení telefónnu ústredňu Palín, ktorá svojou kapacitou a technologickými možnosťami zabezpečí súčasné aj výhľadové požiadavky na jednotlivé služby pre obec Palín. Nakoľko T-com., sa riadi výhradne situáciou trhu, ďalší rozvoj telefonizácie bude závisieť od záujmu o tento druh služby v danej lokalite. Rozsah telekomunikačného spojenia a jeho zariadení je stanovený súčasným inštalovaným stavom v obci. Miestne rozvody sú riešené kombinovane t.j.úložnými i vzdušnými vedeniami do všetkých ulíc obce. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným, resp. kábelovým vedením. Údaje o stave kapacity ústredne, jej obsadenie, stav miestnej i diaľkovej siete tvoria predmet obchodného tajomstva správcu siete T-com., nie je možné údaje publikovať na výslovnú žiadosť prevádzkovateľa.

Bilancia potreby HTS

Postupnú kabelizáciu a novorealizované siete treba realizovať úložnými kábelmi s vazelínovou zábranou proti vlhkosti typu TCEPKPFLE. Trasy sa navrhujú s ohľadom na ostatné inžinierske siete v zmysle platnej priestorovej normy

Bytové stanice dimenzovať na navrhnutú telefonizáciu, t.j. 1-1,5 párov na byt - 2 páry zariadenia občianskej vybavenosti a pri nebytových staniaciach podľa požiadaviek zákazníkov 2 násobok dopytu v čase prípravy výstavby telefónnej siete.

A.2.9.3.2 Pokrytie územia pre mobilné zariadenia

Súčasný stav

Celé územie je pokryté sieťou mobilných operátorov Orange a T - com. V území sa nachádza výkrývač jedného z uvedených mobilných operátorov.

A.2.9.3.3 Kapacity a rozmiestnenie telekomunikačných a rádiokomunikačných zariadení :

Súčasný stav - Miestny rozhlas

Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne na konzolách. Stožiare sú oceľové, do výšky 7.5 m nad zemou. Reprodukory prevažne 6 a 12 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období až do času pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom

A.2.9.4 Ochranné a bezpečnostné pásma :

Ochranné pásmo vodovodného potrubia je 2m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany. V ochrannom pásme vodovodného potrubia je možné robiť akúkoľvek stavebnú činnosť len so súhlasom správcu vodovodu.

Po výstavbe kanalizácie bude v zmysle §15 ods. 2 písm. b) zákona č.442/ 2002 Z. z. nutné určiť pozdĺž kanalizačného potrubia ochranné pásmo vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdo-rysného okraja potrubia na obidve strany 2,5 m.

Zákon 656/2004 Z.z. § 36 „o energetike a o zmene niektorých zákonov“ s účinnosťou od 1.1.2005 stanovuje: Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

a) od 1 kV do 35 kV vrátane

b) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,

2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,

3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla.

Táto vzdialenosť je

a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,

Podrobná špecifikácia činností zakázaných v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného (podzemného) elektrického vedenia a nad (pod) týmto elektrickým vedením - vid' § 36 uvedeného zákona.

Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo distribučnej sústavy.

ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2m od krajného vodiča na každú stranu.

V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie, pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m. Vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia je možné porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia, uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky, vykonávať iné činnosti, pri ktorých by mohla byť ohrozená bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky.

Zákon 656/2004 Z.z. § 56 „o energetike a o zmene niektorých zákonov“ s účinnosťou od 1.1.2005 stanovuje ochranné pásma a bezpečnostné pásma. Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov.

Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je

a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,

b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,

e) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prev. tlakom nižším ako 0,4 MPa,

f) 8 m pre technologicke objekty.

Technologicke objekty na účely zákona sú regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia

protikoróznei ochrany a telekomunikačné zariadenia.

Bezpečnostné pásma

Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb.

Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území

Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásmo určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľa distribučnej siete.

A.2.10 Prieskumy a rozboru stavu životného prostredia a ochrany prírody a krajiny :

A.2.10.1 Rozbor súčasného stavu zložiek životného prostredia

- Voda - najvýraznejším prvkom hydrologickej siete záujmového územia tvorí rieka Laborec. Ďalším výrazným prvkom sú melioračné a odvodňovacie kanále.

- Pôda - v predmetnom území sa nachádzajú nívné glejové stredné a ťažké, sprievodné gleje, s veľmi ťažkých aluviálnych sedimentov.

A.2.10.2 Rozbor faktorov negatívne ovplyvňujúcich kvalitu životného prostredia

- Územia postihnuté imisiami - neboli zistené žiadne.

- Hluk, prach a vibrácie - z dopravy - prejavuje sa hlavne pozdĺž hlavnej cesty Michalovce-Veľké Kapušany a Palín-Senné. Tieto komunikácie sú obojstranne lemované zástavbou prevážne rodinnými domami.

- z výrobných činností - na území obce sú výrobné prevádzky s prevážne nezávadnou výrobou, ktorá nespôsobuje negatívne vplyvy. Táto výrobná činnosť je však situovaná v okrajovej polohe a je od ostatnej obytnej zástavby izolovaná zeleňou.

- z ťažby - takéto činnosti na území obce neboli zistené.

- Prírodná rádioaktivita a radónové riziko v území - neboli k dispozícii žiadne podrobné podklady, z ktorých by bolo možné zistiť intenzitu radónového žiarenia na území obce. Platia len všeobecne zásady, že v prípade zistenia takýchto vplyvov je nutné robiť opatrenia už v príprave stavieb, pri realizácii alebo počas užívania jednotlivých objektov. Odborné stanovisko vydáva orgán hygienickej ochrany.

- Zosuvné územia a erózne javy (ohrozené územia) - neboli na území obce zistené.

- Poddolované územia a staré záťaže (skladky, plochy znečistené jedovatými, ropnými a inými nebezpečnými látkami) - staré a novovytvárané divoké skladky odpadov (na okrajoch obce, pri Laborci), kde si nedisciplinovaní občania zvykli odkladať domový odpad a stavebnú suť, napriek tomu že v obci sú zberné nádoby na odpad a sú pravidelne odvázané.

- Iné faktory s negatívnym dopadom na kvalitu životného prostredia - poškodenie vegetačného krytu územia, zosuvy - zvláštne poškodenia územia neboli zistené. Nebezpečenstvo záplav – hrádze Laborca su postavené na tzv. storočnú vodu, v prípade veľkých zrážok sa nepredpokladá, že by došlo k záplavám od rieky Laborec.

A.2.10.3 Rozbor faktorov pozitívne ovplyvňujúcich kvalitu životného prostredia

- Vhodné základové plochy - na území obce sú plošné rezervy pre zástavbu bytovými objektami, občianskou vybavenosťou aj nezávadnou výrobou a službami. Územie sa nevyznačuje výskytom nepriaznivých zakladacích podmienok. Smer prevládajúcich vetrov je v prevážnej miere zo severu, preto plochy výroby doporučujeme situovať na južnej strane (bývalý hosp. dvor) tak, aby nebol negatívny vplyv na obytné plochy a nebolo potrebné

zabezpečovať

osobitnú ochranu.

- Nerastné suroviny - v katastrálnom území obce sa nevyskytujú.

- Zásoby podzemných vôd - na kat. území obce sa ne nachádzajú vodné zdroje.

- Zdroje minerálnych vôd - na území obce neboli zistené.

- Kvalitné pôdy - v katastrálnom území obce sa vyskytujú poľnohospodársky využívané plochy.

A.2.10.4 Odpady

Na území obce je zabezpečený zber domového odpadu do zberných nádob v každom dome a jeho pravidelný odvoz (kukavozom) na skládku.

A.2.10.5 Ochranné pásma

V rámci areálu bývalého hospodárskeho dvora sa nenachádzajú objekty ani hospodárske zvieratá, preto tu nie je nutné v súčasnej dobe stanovovať pásmo hygienickej ochrany.

Vzhľadom na to, že verejný vodovod nie je ešte po celej obci, okolo cintorína a jeho rozšírenia bolo určené pásmo hygienickej ochrany 50 m. Toto platí do obdobia kým nebude vodovod vybudovaný v celej obci.

A.2.10.6 Ochrana prírody a krajiny

- ochrana prírody (chránené časti prírody a ich ochranné pásma) - na katastrálnom území obce takéto neboli zaznamenané - na území obce neboli vyhlásené žiadne chránené územia.

- územný priemet ekologickej stability územia.

A.2.11 Prieskumy a rozborov záujmov obrany štátu :

V zmysle vyjadrenia Obvodného úradu v Michalovciach, Odbor krízového riadenia, úsek CO nemá požiadavky, ktoré by mali byť súčasťou územného plánu obce.

A.2.12 Krajinnno-ekologický plán - spracovaný podľa osobitnej metodiky vydanej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky - katastrálneho územia Palín.

A.2.12.1 Vymedzenie záujmového územia

Katastrálne územie obce Palín sa nachádza v strednej časti Východoslovenskej nížiny. Katastrálna hranica vychádza z prieseku Čečehovského kanála a štátnej cesty. Pokračuje severným smerom po Čečehovskom kanály až po hon Lúčky, kde sa stáča na západ. Pretína štátnu cestu a po bezmennom kanály pokračuje na západ až po rieku Laborec. Tu sa stáča na juh, pretína rieku Laborec a pokračuje južným smerom až po miesto kde sa opäť napája na rieku Laborec apo nej pokračuje až k honom Čonkáš. Tu sa stáča na východ a pri RD mení svoj smer na severovýchodný a pokračuje až do počiatočného bodu.

A.2.12.2 Dostupné údaje o území

Predmetné územie sa nachádza v regióne pre ktorý bolo vypracované viacero dokumentov z ktorých je možné čerpať podklady pre KEP:

- Regionálny ÚSES okresu Michalovce – 1993
- Územný priemet záväzných regulatívov územného rozvoja a verejnoprospešných stavieb ÚPN – VÚC Košického kraja pre jednotlivé obce riešeného územia.
Interná dokumentácia S-CHKO Latorica
Atlas krajiny SR, 1. vyd., Bratislava: MŽP SR, Banská Bystrica: SAŽP, 2002
Ružičková, J., Šíbl, J., a kol., 2000: Ekologické siete v krajine, PF UK Bratislava, SPU Nitra
Antal, J., Fidler, J., a kol., 1989: Poľnohospodárske meliorácie, Príroda, Bratislava
Územný plán obce Palín - z roku 1993

A.2.12.3. Krajinnnoekologická analýza

A.2.12.3.1. Abiotické zložky

A.2.12.3.1.1. Reliéf

Katastrálne územie obce Palín patrí do geomorfologickej oblasti Východoslovenská nížina, celku Východoslovenská rovina a podcelku Laborecká rovina. Terén je na celom území rovinatý so sklonom menším ako 1°. V celom území je reliéf podmienený riekou Laborec. Charakterizovaný je ako reliéf nív s mladými poklesávajúcimi morfoštruktúrami s agradáciou a v blízkosti rieky Laborec s recentnými agradačnými valmi a ich osami.

A.2.12.3.1.2. Horniny

Územie je tvorené sivými a pestrými ílmi, prachmi, pieskami a štrkami. Lokálne sa môžu vyskytovať sloje lignitu. Materiál ktorý bol naviaty, alebo nanosený nivnou akumuláciou je zrnitostne stredne ťažký ale odplaviteľný. Územím prechádzajú predpokladané zlomy. Kvartérny pokryv je tvorený prevažne

nivnými humóznymi hlinami alebo hlinito – piesčitými až piesčito – štrkovými hlinami dolinných nív.

A.2.12.3.1.3. Hydrologické pomery

Najvýraznejším prvkom hydrologickej siete záujmového územia tvorí rieka Laborec. Ďalším výrazným prvkom je kanál spájajúci Veľké Revištia a Bežovce ktorý prechádza severnou časťou územia.

A.2.12.3.1.4. Pôdy

V predmetnom území sa nachádzajú fluvizeme glejové stredné a ťažké, sprievodné gleje, s veľmi ťažkých aluviálnych sedimentov. V južnej časti sa nachádzajú černozeme hnedozemé a čiernicové zo spraší a sprašových hĺn. Z hľadiska zrnitosti vo východnej časti prevládajú pôdy hlinité, na zvyšku územia piesčito-hlinité.

A.2.12.3.1.5 Klíma.

Územie katastra leží v teplej klimatickej oblasti. Charakterizovaná je teplou nížinnou klímou, s dlhým teplým a mierne suchým letom, krátkou chladnou a suchou zimou, s krátkym trvaním snehovej pokrývky. Z hľadiska výskytu zrážok ide o suchú až mierne suchú oblasť. Oslnenie terénu možno klasifikovať ako dobré, vzhľadom k tomu, že väčšina územia, je so sklonom do 1° - rovina.

Klimatické charakteristiky územia sú stanovené na základe údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu:

priemerná teplota v januári	- 3,4°C
priemerná teplota v júli	20,3°C
počet letných dní	60 dní
teplota vzduchu pod 0°C	77 dní
priemerný úhrn zrážok v lete	355 mm.
priemerný úhrn zrážok v zime	209 mm.
počet dní so snehovou pokrývkou	96 dní
maximum snehovej pokrývky	25 cm
potenciálny výpar za rok	560 mm
priemerný počet mrazivých dní	80-100 dní

A.2.12.3.2. Súčasná krajinná štruktúra

A.2.12.3.2.1. Lesná vegetácia

V predmetnom území sa nenachádzajú lesné porasty.

A.2.12.3.2.2. Orná pôda a trvalé kultúry.

Orná pôda má v katastrálnom území najvýznamnejšie zastúpenie, zaberá až cca 900 ha (80 %) predmetného územia. Je reprezentovaná rozsiahlymi parcelami ornej pôdy, bez/resp. s nedostatočným zastúpením drevinovej sprievodnej zelene. V podstate tvorí celé katastrálne územie obce. Ostatná sprievodná zeleň pozostáva z bylinnej zložky. Uvedená vegetácia na ornej pôde jednoznačne zmenená vplyvom intenzívnej poľnohospodárskej veľkovýroby. Jedná sa hlavne o aplikáciu priemyselných hnojív a herbicídov, ktoré čiastočne ochudobnili pleveľnú vegetáciu, ale aj sprievodnú zeleň najmä v krovitej forme. Sprievodná zeleň poľnohospodárskych kultúr na teplejších stanovištiach je reprezentovaná nasledovnými druhmi: iskerník roľný (*Ranunculus arvensis*); veronika poľná (*Veronica agrostis*); hrachor hľuznatý (*Lathyrus tuberosus*); ostronôžka poľná (*Coneolita gegalis*) a rumanček pravý (*Matricaria chamomilla*). Z prihliadnutím k tomu, že na ornej pôde je najviac hospodárskych zásahov, čo má na tamojšiu biotu najväčší dopad, a tým má orná pôda najnižšiu ekologickú hodnotu.

A.2.12.3.3. Trvalé trávne porasty

Sa nachádzajú najmä v medzihrádzovom priestore rieky Laborec. Rozsiahlejšie plochy TTP nachádzajúce sa juhovýchodne od intravilánu obce v minulosti sú premenené na ornú pôdu. Existujúce TTP v riešenom katastri zlepšujú ekologickú stabilitu.

A.2.12.3.2.4. Vodné plochy a toky

Vodné plochy sa v riešenom katastri nenachádzajú. Hlavným vodným tokom je rieka Laborec, ktorá preteká stredom po západnej hranici riešeného územia. Odvodňovacie a melioračné kanály pokrývajú celé riešené územie. Hlavné odvodňovacie kanály – Prievlaka a Čečehovský kanál sa nachádzajú vo východnej časti územia. Melioračné kanály pokrývajú zvyšok územia a napojené sú na tieto hlavné odvodňovacie kanály.

Uvedené vodné toky sú znečistené prevažne dusíkatými látkami z poľnohospodárskej výroby.

A.2.12.3.2.5. Plochy bez vegetácie

Sú to plochy bez akéhokoľvek vegetačného porastu, ako štátne cesty a ostatné cesty, miestne komunikácie, zastavané plochy a nádvorcia ako aj priestory výrobných prevádzok PD. Uvedené plochy, vzhľadom na nevhodnosť pre rozvoj bioty majú z hľadiska ekologickej stability územia výrazne negatívny význam. Prirodzené plochy bez vegetácie sa nevyskytujú.

A.2.12.3.2.6. Nelesná drevinová vegetácia

Rozšírenie nelesnej drevinovej a krovinová vegetácie (NKDV) je kvôli intenzívnemu obhospodarovaniu krajiny značne obmedzené. Ojedinele sa vyskytuje okolo niektorých poľných ciest a odvodňovacích a melioračných kanálov. Najvýraznejšie je NKVD zastúpená v medzihrádzovom priestore rieky Laborec, kde dochádza aj k spontánnemu rastu týchto stromov. Z pohľadu ochrany prírody a tvorby krajiny ide o veľmi pozitívny jav, ale môže tu dochádzať k sporu so záujmami správcu toku.

A.2.12.3.2.7. Sídelné a technické prvky (antropogénne prvky)

- priemyselné a dobývacie objekty – nenachádzajú sa.
- energovody a produktovody - v území sú vedené 22 kV elektrické vedenia, menšie vedenia sú lokálneho charakteru v obci.
- dopravné objekty a línie - územím vedie štátna cesta II. triedy Michalovce – Pavlovce nad Uhom. Uvedená komunikácia má strednú intenzitu automobilovej dopravy.
- poľnohospodárske objekty – v území sa v južnej časti intravilánu obce nachádza areál bývalého poľnohospodárskeho družstva
- lesohospodárske a vodohospodárske objekty – nenachádzajú sa.
- obytné a administratívne plochy - všetky obytné a administratívne objekty sú sústredené na ploche intravilánu obce.

A.2.12.3.2.8 Sídelná vegetácia :

Verejná zeleň v intraviláne má tradičný charakter, parkovo upravený ráz. Zeleň tu pozostáva prevažne z nízkych introdukovaných ihličnatých drevín. Na miestnom cintoríne sa nachádza prevažne vysoká zeleň tvorená smrekom obyčajným, smrekom pichľavým, tujami a krovitými borievkami. Okolo príslušného domu smútku sa nachádzajú vrbý.

Zeleň predzáhradok a záhrad má taktiež v intraviláne obce značný význam, nakoľko výrazne prispieva k estetizácii obce. Pozostáva prevažne z introdukovaných drevín s výrazným zastúpením ihličnatých drevín. Zeleň nadmerných záhrad pozostáva z produkčných viacetážových kultúr, ktoré sa striedajú zo zeleninárskymi plochami.

A.2.12.3.3 Ochrana krajiny, významné krajinárske a ekologické štruktúry.

A.2.12.3.3.1. Chránené územia prírody a lokality

Územná ochrana prírody

Na predmetnom území sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne maloplošné ani veľkoplošné chránené územia. Na celom území v súčasnosti platí prvý stupeň ochrany podľa zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Chránené územia zapojené do siete NATURA 2000

Na predmetnom území sa žiadne vyhlásené ani navrhované chránené územia zapojené do siete NATURA 2000 nenachádzajú.

Chránené druhy (druhovú ochranu)

V území sa nachádzajú ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré je možné považovať za lokality so sústredeným výskytom druhov rastlín a živočíchov, chránených v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Sú to krajinný priestor Laborec a lužný les Horné paseky.

Ochrana drevín

Na území katastra obce sa nenachádza CHS, chránený v zmysle § 34 zákona o ochrane prírody.

Chránené územia podľa medzinárodných dohovorov
Chránené územia podľa medzinárodných dohovorov sa na území nenachádzajú.

A.2.12.4 Významné krajinné prvky, prírodné územia a hodnotné biotopy

A.2.12.4.1 Územné systémy ekologickej stability (ÚSES)

V zmysle príslušného regionálneho ÚSES sa v posudzovanom území nachádza **regionálny biokoridor** spájajúce regionálne biocentrá :

Regionálny biokoridor Laborec - jedná sa o prirodzený tok rieky Laborec so zvyškami mŕtvych ramien, pôvodných brehových porastov, zvyškov lužných lesov, aluviálnych lúk a močiarov.

V zmysle Generelu nadregionálneho ÚSES SR sa v území nenachádzajú žiadne nadregionálne prvky.

A.2.12.4.2 Návrh miestneho systému ekologickej stability (MÚSES) :

Navrhované prvky M-ÚSES nadväzujú na existujúci regionálny biokoridor Laborec. Na predmetnom území sa nenachádzajú základné prvky kostry M-ÚSES, preto sa v našom návrhu zameriavame na vytváranie nových prvkov. Miestne biokoridory navrhujeme vytvoriť výsadbou drevín, keďže v území nie je dostatočne zastúpená NDV, ktorá by plnila túto funkciu. Nové biocentrá navrhujeme vytvoriť premenou poľnohospodárskej pôdy na LPF v severnej časti k.ú.. Tieto navrhnuté biocentrá navrhujeme prepojiť s ostatnými prvkami ÚSES-u novovytvorenými biokoridormi. Novovytvorené prvky však nebudú plniť iba funkciu ekologickej, ale aj estetickú vzhľadom na fakt, že ich existencia spestrí krajinný ráz v súčasnosti monotónnej poľnohospodárskej krajiny. Podľa R-ÚSES má územie veľmi nízku ekologickej stabilitu – ES = 1,09.

Vzhľadom na fakt, že celé územie má veľmi nízky stupeň ekologickej stability navrhujeme M-ÚSES doplniť o nasledujúce prvky:

Miestne biocentrá navrhujeme v severnej časti k.ú.. Vzniknú premenou PPF na LPF.

Miestne biocentrum Lúčky – navrhujeme na mieste stretnutia kanálu Prievlaka a Čečehovského kanálu. Miestne biocentrum navrhujeme vysadiť pôvodnými druhmi drevín – topoľ biely (*Populus alba*), topoľ osikový (*Populus tremula*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*). Premenu PPF na LPF vznikne lesík, ktorý bude mať v intenzívne poľnohospodársky využívanej krajine významne ekostabilizujúci efekt.

Miestne biocentrum Tomčianky – navrhujeme medzi honmi Tomčianky a Večejky. Miestne biocentrum navrhujeme vysadiť pôvodnými druhmi drevín – topoľ biely (*Populus alba*), topoľ osikový (*Populus tremula*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*). Premenu PPF na LPF vznikne rovnako ako v predchádzajúcom prípade lesík, ktorý bude mať v intenzívne poľnohospodársky využívanej krajine významne ekostabilizujúci efekt.

Funkciu lokálnych biocentier spĺňajú aj uzly vznikajúce v miestach stretov dvoch lokálnych biokoridorov.

Miestne biokoridory – sú navrhnuté na odvodňovacích a melioračných kanáloch tak, aby spolu s navrhnutými interakčnými prvkami vytvárali v krajine sieť, ktorá spája najvýznamnejší prvok – regionálne biocentrum Laborec a miestne biocentrá navzájom a zároveň aby vytvárali prepojenie medzi susednými katastrálnymi územiami.

Opatrenia na zabezpečenie funkčnosti jednotlivých prvkov M-ÚSES sú uvedené v ďalšej časti .

Krajinnoekologický plán.

A.2.12.4.3. Prírodné zdroje

- ochrana dochovávaných genofondových zdrojov - v území sa nenachádzajú.

A.2.12.4.4. Ekologicky významné segmenty

Ekologicky významné segmenty predstavujú významné ekostabilizačné plochy. Ich hodnota spočíva najmä v biologickej, ochrannej, estetickej a krajinotvornej funkcii. V predmetnom území sa podľa R-ÚSES okresu Michalovce nachádza EVS kategórie „C“ – Krajinný priestor Laborec. Jedná sa o prevažne zachovalý prirodzený tok rieky Laborec, so zvyškami mŕtvych ramien, pôvodných brehových porastov, lužných lesov, aluviálnych lúk a močiarov. Z drevín dominujú vŕby a jelša lepkavá, v krovinovom podraze najmä baza čierna

a chmeľ obyčajný. Močiarnu vegetáciu reprezentujú ostrovčeky pálky, trstí a ostríc, sprevádzajúce zvyšky mŕtvych ramien. Osobitnú pozornosť z hľadiska biologického i krajinárskeho zasluhujú pôvodné brehové porasty a zvyšky lužného lesa.

Na západnej hranici sa riešeného územia priamo dotýka ďalší EVS – Lužný les Horné paseky. Jedná sa o zvyšok starého lesa na alúviu rieky Laborec, s prevažne zachovalou prirodzenou skladbou drevín. Stromové poschodie tvoria vŕby a jeľša lepkavá, s prevahou starých stromov reprezentujúcich značnú biologickú hodnotu.

A.2.12.5 Krajinnno-ekologická syntéza

A.2.12.5.1 Syntéza abiotického komplexu (ABK)

Z hľadiska typov abiotických komplexov sa na riešenom území nachádza :

Nivná rovina s podnebím teplým, suchým s chladnou zimou na nivných sedimentoch s fluvizemami. V súčasnosti je od hlavných tokov oddelené ochrannými hrádzami. Budované sú 20 – 60 m mocnými polohami kvartérnych sedimentov, prevažne ílmi, pieskami, hlinami a štrkami. Na povrchu vystupujú zväčša mierne hlinité resp. ílovité sedimenty riečnych náplavov.

A.2.12.5.2 Syntéza súčasnej krajinej štruktúry (SKŠ)

Súčasná krajinná štruktúra predmetného územia je bližšie rozobraná v kapitole 3.2. a v mapových podkladoch. Základné prvky SKŠ zastúpené na riešenom území sú: nelesná drevinová vegetácia, trvalé trávne porasty, orná pôda a trvalé kultúry, vodné toky, prvky bez vegetácie, sídelné a technické prvky, dopravné objekty a komunikácie, poľnohospodárske objekty, obytné a administratívne objekty, sídelná vegetácia a ostatné objekty.

A.2.12.5.3 Typy krajinnnoekologických komplexov (KEK)

Syntézou vyššie uvedených krajinných kategórií (ABK) a (SKŠ) sme dostali nasledovné typy krajinej štruktúry – KEK-ov:

- I. *KEK rovinná oráčinová krajina* – pokrýva celé katastrálne územie, okrem intravilánu obce. Reprezentujú ho veľkoplošné bloky poľnohospodársky využívanej pôdy nedostatočne rozdelené stromoradiami, alebo NDKV, prípadne inými spoločenstvami. Ekologická stabilita, je v tomto KEK-u najnižšia.
- II. *KEK rovinná krajina s prevládajúcou obytnou funkciou* s nadmernými záhradami a ostatnou produkčnou zeleňou pozostáva prevažne z intravilánu riešenej obce vrátane hospodárskych dvorov.

A.2.12.6 Krajinnnoekologická interpretácia

A.2.12.6.1 Estetické vnímanie krajiny.

Estetické vnímanie krajiny je subjektívny odraz objektívnych skutočností vo vedomí človeka. Z uvedených krajinnno-ekologických komplexov predpokladáme, že nastáva priamo úmerný vzťah medzi ekologickou a krajinárskou hodnotou územia. Keďže v predmetnom území vo voľnej krajine prevažuje orná pôda s odvodňovacími kanálmi a s polorozpadnutou sieťou vetrolamov musíme za KEK s najvyššou krajinárskou hodnotou vybrať *KEK rovinná krajina s prevládajúcou obytnou funkciou* so sadiami a záhradami v obci a ostatnou produkčnou zeleňou nakoľko do nej patrí staršia časť obce z krajinnými dominantami ako sú napr. kostol.

A.2.12.6.2. Environmentálne problémy

Ekologická stabilita územia je vážne narušená na celom území keďže celé územie je intenzívne poľnohospodársky využívané a nachádza sa tu množstvo bariérových prvkov – intravilán obce, ktorý je do značnej miery oplotený, štátna cesta, sieť elektrického vedenia. Intenzívne poľnohospodárske využívanie krajiny v minulosti a súčasnosti sa odrazilo aj na výraznom znečistení územia a podzemných vôd chemickými látkami. V okolí odvodňovacích kanálov sa väčšinou nenachádzajú vetrolamy, ktoré by zároveň tvorili základy pre vytvorenie M-ÚSES ako miestne biokoridory. Vzhľadom na súčasný stav využívania krajiny, ktorá je z prevažnej miere pokrytá ornou pôdou je na území potrebné vybudovanie kostry M-ÚSES a vykonanie základných ekostabilizačných opatrení.

A.2.12.7 Krajinnnoekologické hodnotenie

A.2.12.7.1 Navrhované činnosti a využívanie

V posudzovaných častiach krajiny okrem návrhov na rozšírenie intravilánu nedochádza k navrhovaným novým činnostiam a využívaniu krajiny. Súčasné využitie krajiny je pre užívateľov vyhovujúce,

nie je však úplne v súlade s krajinno-ekologickými limitmi a optimálnym využívaním zdrojov.

A.2.12.7.2. Abiotické limity

Abiotické prostredie nie je limitujúcim pre súčasné využitie krajiny, či jeho optimalizáciu.

A.2.12.7.3. Limity súčasnej krajinnej štruktúry, technické bariéry

Súčasná krajinná štruktúra nevytvára limity, ale jej súčasná podoba spôsobuje výrazné environmentálne problémy. Z tohto hľadiska je potrebné pamätať na dostatočnú tvorbu nových štruktúr, prípadné zmeny vo využívaní krajiny a tvorbu prvkov zmiernujúcich negatívne dôsledky SKŠ. Technické bariéry pre pohyb bioty predstavujú intravilán obce, ktorý je do značnej miery oplotený, štátna cesta a sieť elektrického vedenia.

A.2.12.7.4. Limity vyplývajúce zo stresových javov

Tieto limity sú najviac určujúce pre jednotlivé typy činnosti v krajine, najmä intenzívne poľnohospodárske využitie, nakoľko všetky tieto činnosti a zámery len prehlbujú doterajšie stresové javy, zvyšujú ich rozsah a intenzitu. Ide najmä o znečistenie podzemných a povrchových vôd a eróziu pôdy na veľkoblokových plochách ornej pôdy.

A.2.12.8 Krajinnoekologický plán - ekologicky optimálne priestorové usporiadanie a využívanie územia

A.2.12.8.1. Alternatívny ekologický výber

Ako vyplýva z alternatívneho ekologického výberu celé územie katastra nie je využívaná v súlade s krajinno-ekologickými podmienkami, nakoľko veľkoblokové oráčiny nezabezpečujú dostatočnú ekologickú stabilitu a biologickú pestrosť ani pri uznaní vhodnosti tohto spôsobu využívania poľnohospodárskej pôdy. Na celom území je potrebné previesť opatrenia ktoré sú podrobnejšie rozobrané v ďalšej kapitole.

A.2.12.8.2. Krajinnoekologický plán

Využívanie celého územia nie je optimalizované, jeho súčasné využívanie nezodpovedá jestvujúcim krajinno-ekologickým podmienkam ani spôsobom, ani intenzitou, ani priestorovým rozložením.

A.2.12.8.3. Krajinnoekologické opatrenia

Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity navrhujeme realizovať podľa jednotlivých krajinnoekologických komplexov (KEK):

V KEK I - KEK rovinná oráčinová krajina - územie je z prevažnej časti tvorené veľkoplošnými lánmi ornej pôdy s nedostatočným zastúpením ekostabilizačných prvkov a mimolesnej zelene. Ekologickú stabilitu zvyšujú zastúpené plochy NDV v medzihrádzovom priestore rieky, hydrické biotopy – najmä samotný tok rieky Laborec a odvodňovacie kanály a ich sprievodná líniová NDV. Pre zvýšenie ekologickej stability územia **navrhujeme** nasledujúce opatrenia rozdelené podľa jednotlivých kategórií využívania krajiny:

Nelesná drevinová a krovinová vegetácia – navrhujeme výsadbu NDV okolo poľných ciest a kanálov, ktorá dotvorí a posilní kostru M-ÚSES a zároveň sa využijú ostatné melioračné funkcie NDV. Dreviny odporúčame vysádzať minimálne v troch radoch, aby bolo možné využívať aj ich melioračné funkcie a podľa návrhu uvedeného v mapovej časti (mapa návrhy).

Pri existujúcej líniovej a plošnej NDV prehodnotiť jej momentálny stav a pri prestárlych, poškodených a preriedených porastoch zabezpečiť obnovu vhodným drevinovým zložením podľa zásad tvorby ochranných lesných pásov. Obnovu previesť postupne, najmenej však v priebehu 20 rokov.

Na výsadbu odporúčame používať len pôvodné druhy drevín – suchšie stanovištia - dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), vlhšie, prípadne na zamokrené stanovištia a do medzihrádzového priestoru - topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vŕba biela (*Salix alba*), vŕba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Druh vysádzanej dreviny odporúčame prispôsobiť podmienkam stanovišťa.

Na území je malé zastúpenie lesných porastov, ako najstabilnejších typov biotopov a v minulosti existujúce mŕtve ramená už neexistujú. Vzhľadom na tieto skutočnosti v území neexistujú reálne miestne biocentrá.

Navrhujeme premenu PPF na LPF na miestach sútoku kanálov Prievlaka a Čečehovský kanál a medzi honmi Tomčianky a Večejky. Na týchto miestach navrhujeme vysadiť súvislý lesný porast, pôdu previesť do LPF a porasty obhospodarovat' podľa pravidiel prírode blízkeho obhospodarovania s dôrazom na ich ekostabilizačné funkcie. Na výsadbu navrhujeme použiť dreviny uvedené vyššie.

V KEK II - KEK rovinná krajina s prevládajúcou obytnou funkciou navrhujeme rozšíriť plochy verejnej zelene, doriešiť plochy zelene na cintoríne. Navrhujeme previesť dokompletizovanie izolačnej zelene okolo hospodárskeho dvora PD.

Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

V tejto oblasti je potrebné uskutočniť niektoré opatrenia technického charakteru (vybudovanie a dobudovanie infraštruktúry, zlepšovanie a skvalitňovanie využívania jestvujúcich energetických zdrojov), aby nedochádzalo k znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré súvisia s ľudským zdravím. Niektoré vplyvy je však možné eliminovať relatívne nenáročnými opatreniami, ako je výsadba zelene (okolo areálu PD, okolo ciest).

Opatrenia na zmiernenie pôsobenia stresových javov

Tieto sú naznačené v predchádzajúcich typoch opatrení, najmä v oblasti poľnohospodárstva, a zväčša vyžadujú samostatnú dokumentáciu, ktorá nie je predmetom tohto materiálu a územného plánu. Niektoré stresové javy (časť znečistenia podzemných a povrchových vôd) je potrebné riešiť na regionálnej úrovni.

Opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny

Tieto opatrenia sú zahrnuté v predchádzajúcich návrhoch – napr. výsadbou zelene na nestabilných krajinných štruktúrach (poľné cesty, hranice blokov) a vytvorením mozaikovitej štruktúry zmenou využívania niektorých plôch ornej pôdy na lesné porasty sa zlepši krajinný ráz, spestrí sa obraz krajiny a jej estetické vnímanie zo strany návštevníkov i domácich obyvateľov.

Pre riešené územie ako celok navrhujeme:

- Hlavným nástrojom zmiernenia negatívnych dopadov a zapojenia dopravnej komunikácie do krajiny sú vegetačné úpravy a vzniknuté vegetačné formácie. Z hľadiska znižovania negatívnych dopadov cestných komunikácií, ktoré sú považované za líniové stresové faktory v krajine, resp. líniové bariéry, odporúčame doplniť výsadbu okolo štátnej cesty.
- Riešeným územím prechádzajú viaceré vetvy VN, ktoré výrazne negatívne pôsobi na miestnu avifaunu – ide o tzv. "stĺpy smrti". Pri rekonštrukcii existujúceho vedenia, alebo pri budovaní nového dodržovať § 4, ods. 4, zák. č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

A.2.12.9 Záver

Predkladaný krajinnno-ekologický plán analyzuje súčasný stav všetkých zložiek krajinnnej štruktúry a zo vzniknutých syntéz dáva návrhy na optimalizáciu využívania krajinného potenciálu katastrálneho územia obce Palín. Pri všetkých činnostiach vykonávaných v krajine je potrebné sústrediť sa na trvalo udržateľné využívanie krajinného potenciálu a na zvyšovanie biologickej diverzity. V konkrétnom prípade katastrálneho územia obce Palín ide o poľnohospodársku krajinu s veľmi malou ekologickou stabilitou, kde jej zvyšovanie je nanajvýš aktuálne.

A.3 ZÁVERY

A.3.1 Súhrnné zhodnotenie prieskumov a rozborov

A.3.1.1 Širšie vzťahy

Obec Palín v rámci regiónu Zemplína a Košického kraja sa nachádza na v polohe blízko mesta Michalovce a v rámci skupiny obcí Mikroregiónu „Čierna voda-Uh“, pôsobiaceho v rámci okresov Michalovce a Sobrance. Vlastné katastrálne územie susedí z južnej strany s katastrálnym územím obce Stretava, zo západnej strany s katastrálnym územím obce Budkovce a k.ú. obce Sliepkovce, zo severnej strany s katastrálnym územím obce Zemplínska Široká, z východnej strany s katastrálnym územím obce Senné.

Obec má v rámci vlastného zastavaného územia má predpoklady pre ďalší rozvoj, má značné územné rezervy. Obec Palín sa nachádza na komunikačnej trase Michalovce - Veľké Kapušany. Okresné mesto Michalovce je vzdialené od obce cca 10 km, krajské mesto Košice cca 70 km.

Krajinnno-estetické faktory - nezasahovať do krajiny tak, aby sa znehodnotil alebo výrazne zmenil charakter krajiny.

Ekologické faktory - zastaviť znehodnocovanie krajiny, životného prostredia, urobiť nápravy vzniklých negatívnych javov a trvalo chrániť životné prostredie. Odstrániť divoké skládky.

Napojenie a dostupnosť jestvujúcich a navrhovaných trás dopravných a technických systémov

- v oblasti dopravy vybudovať preložku cesty II/555, rozšíriť miestne komunikácie, zmierniť zákruty, upraviť povrch ciest, zriadiť odstavné plochy a autobusové zastávky, čím by sa odstránili dopravné závary.

Obec mala vypracovanú územnoplánovacia dokumentáciu z roku 1993, ktorá bola spracovaná podľa vtedy platnej legislatívy, v niektorých oblastiach už nie je aktuálna, preto sa obec rozhodla o jej zmenu formou aktualizácie.

A.3.1.2 Krajinnno-ekologický potenciál záujmového územia

Na území obce existuje regionálny biokoridor Laborec tvorený riečnym tokom Laborca s brehovými porastami. Navrhujú sa miestne biokoridory a biocentrá.

Na základe spracovaného krajinnno-ekologického plánu v "Prieskumoch a rozboroch" je vhodné riešiť možné smery vývoja hospodárenia v krajine katastrálneho územia obce Palín. Pre ich realizáciu je však potrebné pre každý typ opatrenia spracovať podrobnejšie pokyny, spôsob realizácie a podrobne popísať očakávané výsledky.

A.3.1.3 Kultúrno-historický potenciál záujmového územia

Na území obce Palín bola ľudská činnosť už pred mnohými rokmi. Od týchto čias sa tu uskutočňovala činnosť mnohých civilizácií a až do dnešných čias. Každá epocha tu zanechala nejakú stopu, ktorá je viac alebo menej známa a viditeľná. Je na vedení obce a jej občanoch aby tento potenciál náležitým spôsobom zúžitkovali v svojom prospechu.

A.3.1.4 Sídelný potenciál

Podľa posledného sčítania ľudu z roku 2001 a stav v roku 2006 je zrejмый mierny nárast počtu obyvateľstva. V obci žije 18,80 % obyvateľov v predproduktívnom veku, 58,80 % obyvateľov v produktívnom veku a 22,40 % obyvateľov v poproduktívnom veku. Tieto údaje nevytvárajú dostatočný predpoklad pre ďalší rozvoj obce v návrhovom období do roku 2020.

V obci sa nachádza 257 domov s 267 bytmi. V obci je neobývaných 44 bytov. U väčšiny rodinných domov je možné zvýšiť ich kvalitu modernizáciou a prestavbou, rekonštrukciou, prístavbami pri zachovaní pôvodného charakteru objektov ľudovej architektúry. Rovnako je tu veľká územná rezerva - plochy pre novú výstavbu.

Pre ďalšie obdobie je nutné obnoviť poľnohospodársku a s ňou súvisiacu výrobu, ktorá v tomto území má dlhodobú tradíciu. Pracovné príležitosti môžu vzniknúť využitím jestvujúceho potenciálu ako aj vytvorením územných podmienok pre možnosť zriadenia nových prevádzok výroby a služieb.

Kapacity obchodnej siete sú primerané súčasným potrebám, obchodné kapacity vznikajú a zanikajú podľa konkrétnych potrieb a podnikateľských aktivít občanov. Ďalšie zariadenia obchodného charakteru, služieb, sociálnej infraštruktúry majú pre svoj ďalší rozvoj územné rezervy v rámci zastavaného územia obce.

Územie obce a jej príľahlé záujmové územie v súčasnej dobe nevyužíva pre rekreačné funkcie a turistický ruch žiadne plochy. Rezervy sú vo využívaní vodného toku rieky Laborec, v zhodnotení využitia vidieckej turistiky a cykloturistiky v nadväznosti na potenciál okolitých sídiel.

Doprava hlavne automobilová spôsobuje negatívne javy (hluk, prach, otrasy). Nedostatočné sú parkovacie kapacity pri objektoch občianskej výstavby.

A.3.1.5 Zhodnotenie technickej infraštruktúry

V obci sa nachádzajú jestvujúce rozvody plynu, elektrická NN sieť, telekomunikačné rozvody. Vo výstavbe je verejný vodovod. Chýba tu verejná kanalizácia, objekty zástavby v obci sú odkanalizované do vlastných žump alebo do rigolov pri cestách. Dodávka elektrickej energie je zabezpečovaná od transformačných staníc vzdušnými rozvodmi pre všetky objekty v obci.

A.3.2 Identifikácia problémov na riešenie

A.3.2.1 sumarizácia pozitívnych a negatívnych javov v území vyplývajúcich z prírodných, urbanistických, krajinnno-ekologických, sociálno-ekonomických, kultúrnych, technických, prevádzkových a iných aspektov.

Negatívne javy poškodzujúce kvalitu životného prostredia v obci :

- divoké skládky TKO
- zdevastované plochy
- nevyužívaný a poškodzovaný hospodársky dvor
- neupravené priestory
- nevybudovaná technická infraštruktúra (čiastočne vodovod, kanalizácia, cesty,..)

A.3.2.2 Rekreačné aktivity v sídle

V súčasnej dobe sa na území obce nenachádzajú žiadne. Pre tieto účely je možné využívať jestvujúce zelené plochy resp. športové plochy na krátkodobú rekreáciu.

A.3.2.3 Doporučenia a závery prieskumu

A.3.2.3.1 V oblasti bývania :

Vytvoriť podmienky pre rekonštrukciu a postupné zobytnenie neobývaných rodinných domov. Jestvujúce objekty rodinných domov, na ktorých sa odrazili negatívne vplyvy 70.- 80. rokov (ploché strechy dvojpodlažných objektov) upraviť vhodnou rekonštrukciou. Novú výstavbu usmerniť v duchu ľudovej architektúry. Novšia zástavba má komínové teleso veľmi zoštylizované a zjednodušenú, čím sa stratila poetika tohoto prvku. V novej zástavbe a pri plánovaných rekonštrukciách je nutné venovať sa tomuto prvku a to čerpaním z pôvodných tvarov, ktoré sa ešte nachádzajú v obci resp. v najbližšom okolí.

V rámci uličného designu sa treba venovať oploteniu pozemkov a vstupným bránam, osadeniu vhodných prístreškov na zastávkach SAD. V neposlednom rade je potrebné riešiť vhodné prvky drobnej architektúry (viď. riešenie uličného designu).

A.3.2.3.2 V oblasti občianskeho vybavenia

Zabezpečiť majetkoprávne vysporiadanie rozostavanej budovy pri novom kostole (má tam byť aj administratíva OcU), jej intenzívnejšie využitie, vypracovať pre tento účel ekonomicko-hospodársky harmonogram využitia. Vytvoriť priestorové aj materiálne podmienky pre tento účel. výstavbu objektu sociálnych služieb.

Vytvoriť priestorové aj materiálne podmienky pre rekonštrukciu starej MŠ pre účely objektu sociálnych služieb.

Oživiť v obci činnosť ochotníckeho divadla, folklórnej skupiny, hudobnej skupiny (najmä v spolupráci so základnou školou orientovať sa na mládež).

Obnoviť taktiež dodržiavanie zvykov a tradícií.

V obci chýbajú niektoré druhy obchodov (mäsiarstvo, zelenina) a niektoré druhy služieb.

Zabezpečiť vytvorenie opatrovateľskej činnosti pre prestárlych a osamotených obyvateľov.

A.3.2.3.3 V oblasti technického vybavenia

V obci treba upraviť pešie aj vozidlové komunikácie, dobudovať vodovod a vybudovať kanalizáciu s napojením na ČOV v nadväznosti na riešenie tejto problematiky v celom regióne, riešiť prístupové komunikácie v navrhovaných lokalitách pre rodinné domy.

Je žiaduce vybudovať parkovacie plochy v potrebnom počte a kvalite, najmä pri objektoch občianskeho vybavenia a výroby.

Preveriť stav jednotlivých sietí technickej infraštruktúry (elektrická sieť, telekomunikácie, diaľkové káble,..).

Z hľadiska bezpečnosti a životného prostredia je potrebné vybudovať preložku cesty II/555 mimo zastavané územie obce. Z hľadiska charakteru zástavby (v prevažnej miere individuálne rodinné domy, objekty sociálnej infraštruktúry a nízka úroveň hospodárskej základne) je súčasťou verejného dopravného vybavenia pre sídelný útvar Palín v podstate vyhovujúca. Prístupové komunikácie na ktorých je štrkový povrch, je potrebné zrekonštruovať a opatriť asfaltovým krytom, na konci slepých prístupových komunikácií zriadiť spevnené otočiská, upraviť polomery vnútorných zaoblení v smerových oblúkoch križovatkových vetiev veľkostiam podľa STN 73 61 10, zriadiť parkovacie plochy pri objektoch sociálnej infraštruktúry a objektoch hospodárskej základne, doplniť miestne komunikácie cestnými priekopami, resp. rigolmi. Je potrebné navrhovať a realizovať ďalšiu zástavbu s jedno a dvojpásovou obojsmernou premávkou tak, aby komunikácie boli zokruhované, pri ukončení naslepo s otočiskom, pri minimálnej šírke uličného priestoru 12,0, resp. 10,0 m, s pridruženým dopravným priestorom na vedenie technickej infraštruktúry a chodníkov.

A.3.2.3.4 V oblasti rekreácie a športu :

Vybudovať na území obce oddychové a odpočinkové priestory spolu so sadovými úpravami a prvkami

drobnej architektúry včítane doriešenia priestorov okolo nového kostola, Základnej školy a nevyužívané voľné plochy. Doporučuje sa vybudovanie kúpaliska a rekreačných plôch.

Doporučuje sa vybudovať tréningové ihriská pre loptové hry (volejbal, basketbal), resp. kurty pre tenis v nadväznosti na existujúce športové plochy. Na pozemku susediacom s areálom školy, vybudovať športové a oddychové plochy pre obec ale hlavne pre školskú mládež.

Na tieto účely je potrebné upraviť plochy verejnej zelene. Do rekreačných aktivít je potrebné zakomponovať aj priestory okolo rieky (rekonštrukcia mosta,...).

Obnoviť činnosť iných športov (stolný tenis, volejbal, tenis,...).

A.3.2.3.5 V oblasti starostlivosti o životné prostredie :

V ďalšom období je nutné aktualizovať projekt separovaného zberu tuhého domového odpadu a uviesť ho do života.

Výrobný a iný odpad po oživení podnikateľskej činnosti na hospodárskom dvore, bude nutné riešiť osobitnými opatreniami pre tento areál.

A.3.2.3.6 V oblasti poľnohospodárskej výroby :

Podporovať tradičné formy poľnohospodárskej výroby (družstevníctvo, záhradkári, súkromníci,..) so zvýraznením ekonomických výhod jednotlivých foriem.

Podporovať obnovu ovocinárstva a zeleninárstva rôznymi formami (propagácia, výstavy, súťaže,...).

Vytvárať vhodné plochy pre sústredenú formu chovu hospodárskych zvierat ako aj plochy pre odstavie poľnohospodárskej techniky súkromných poľnohospodárov.

Obnoviť poľné a cestné stromoradia v spolupráci s potrebami ekológie a poľovníctva.

A.3.3 Strety záujmov

A.3.3.1 Na tomto území neboli zaznamenané žiadne, ku kolízii dochádza len pri rešpektovaní ochranných pásiem

technickej a dopravnej infraštruktúry, a pri využívaní hospodárskeho dvora pre živočíšnu výrobu. PHO cintorína nemá zásadný vplyv na obytnú zástavbu.

A.4 TABUĽKY :

ANALÝZA STAVU OBYVATEĽSTVA A BYTOVÉHO FONDU

4.1 Základné údaje o obyvateľstve

	do 14 rokov	15-59 rokov	60 a viac rokov
rok 1970	32,30 %	53,20 %	14,50 %
rok 1980	30,70 %	54,50 %	14,80 %
rok 1991	28,00 %	55,50 %	16,50 %
rok 2001	19,40 %	55,90 %	24,70 %
rok 2003	18,80 %	58,80 %	23,40 %

4.2 Štruktúra bytového fondu podľa veku

rok	obyvatelia spolu	z toho	
		muži	ženy
1427	12 port		
1715	10 domácností	?	?
1828	922	?	?
1869	977	?	?
1880	868	?	?
1890	1019	?	?
1900	1084	?	?
1910	1120	?	?
1921	1053	?	?
1930	1074	?	?

1940	1102	?	?
1948	1463	?	?
1961	1078	?	?
1970	998	?	?
1980	896	?	?
1991	824	?	?
2001	843	388	455
2006	870	391	479

4.3 Ukazovatele úrovne bývania

Trvale obývané byty vybavené				Počet obyt. miestn.	Obytná plocha bytov 8 + m2	Počet HD v bytoch	Počet CD v bytoch	Na trv.obýv.byt			Trv.obýv.byt s 1 bývajúcou osobou	
vodo-	kúpeľňou	splach. WC	ústr. kúrenie					osôb	obyt. miestn.	m2 obyt.pl.	abs.	%
84,1%	84,1	84,1	62,6	4,10				3,35	4,61	75,60		

4.4 Bytový fond

Celkový počet bytov	Z toho : trvalo obývané			Neobývané	
	spolu	v tom : v rod.domoch	% podiel	abs. počet	% podiel na celkovom počte bytov
370	308	304	98,70	44	18,09

4.5 Štruktúra trvale obývaného bytového fondu podľa kategórií

Trvale obývané byty	Z toho : byty		% podiel bytov
	I. a II.kategórie	III. a IV. kategórie	III. a IV. kategórie
370	310	60	18,83

4.6 Kvantitatívne ukazovatele úrovne bývania

Koefficient obýv.bytov (osôb/1 byt)		Na 1000 obyvateľov pripadá bytov	
k 3.3.1991	k 24.5.2001	k 3.3.1991	k 24.5.2001
3,70	3,35	351,42	370,45

4.7 Index vitality a index ekonomického zaťaženia

Index vitality	Index ekonomického zaťaženia
26.05.2001	26.05.2001
80,54	97,01

4.8 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov	Miera ekonomickej aktivity	Odchádzajúci za prácou	
		Absent.počet	% podiel z EA
359	41,10 %		

Index starnutia populácie (Ist) :

	do 14 rokov	15-59 rokov	60 a viac rokov
rok 1970	32,30 %	53,20 %	14,50 %
rok 1980	30,70 %	54,50 %	14,80 %
rok 1991	28,00 %	55,50 %	16,50 %
rok 2001	19,40 %	55,90 %	24,70 %
rok 2003	18,80 %	58,80 %	23,40 %

PLOCHY VYBAVENOSTI, BÝVANIA, VÝROBY, TECHNICKEJ A DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY, FUNKČNÉHO VYUŽITIA

4.9 Funkčné členenie územia z hľadiska bývania

Funkčná plocha	Výmera ha	m ² /obyvateľa	% pomer plôch
Plocha pozemkov rod.domov	74,5		
Plochy pozemkov byt.domov	1,2		
z toho - do 4.podlaží	1,2		
nad 4 podlažia	-	-	-
Spolu	72,1		

4.10 Funkčné členenie z hľadiska občianskeho vybavenia

Funkčná plocha	Výmera ha	m2/obyvateľa
Plocha pozemkov základnej vybavenosti	8,225	36,55
Plocha pozemkov vyššej vybavenosti	-	-
Spolu	8,225	36,55

4.11 Funkčné členenie územia z hľadiska výroby

Funkčná plocha	Výmera ha
Plocha pozemkov priemyslu staveb. a skladov spolu	0,1
Účelové zariadenie poľnohosp. a lesného hospodárstva	0,0
Spolu	0,1

4.12 Funkčné členenie územia z hľadiska dopravy a technickej infraštruktúry

Funkčná plocha	Výmera ha	m2/obyvateľa	% skladba
Ostatné cestné komunikácie	4,66	11,14	35,78
Centrálne parkoviská	0,37	2,48	7,97
Pešie komunikácie a priestranstvá	1,41	2,75	8,83
Ostatné dopravné zariadenia	0,10	0,67	2,16
Plochy zariadení tech.infraštruktúry	1,35	2,34	7,54
Spolu doprava + techn.infraštruktúra	7,89	30,85	100,00

4.13 Zeleň v riešenom území

Druh zelene	Plocha zelene ha	Skutočný podiel m2/obyvateľa	Normatívny podiel m2/obyvateľa
A - Verejná zeleň spolu	0,145	0,97	6-9
z toho : lesoparky	-	-	-
B - Zeleň s obmedzeným prístupom spolu	0,587	3,93	14,0
z toho : - cintoríny	3,490	3,28	20,0
- zeleň pri rodinných domoch	8,100	3,10	20,0
C - Špeciálna zeleň	-	20,80	20-35
D - Hospodárska zeleň-záhrady,sady	52,200		30
Zeleň celkom	64,522		

4.14 Súhrnný prehľad funkčného využitia územia

Hlavné funkčné plochy	Výmera ha	Počet obyvateľov	Obyv./ha	m ² /obyv.	% podiel plôch voči súhr.ploche bývania A = 100
-----------------------	--------------	---------------------	----------	-----------------------	---

A - Bývanie	72,100	1047	32,50	307,69	
B - Vybavenosť	8,225			36,55	
C - Výroba	15,400			90,43	
D - Zeleň	64,522			384,74	
E - Doprava a tech.vybavenie	7,890			27,25	

Spolu

VODA A VODNÉ HOSPODÁRSTVO

4.15 Zdroje pitnej vody

P.č	Lokalita	Názov zdroja	Výdatnosť l/s			Typ vodného zdroja	PHO (ha)			Využitie	Poznámka
			DOP	MIN	MAX		1 ^{cc}	2 ^{cc}	3 ^{cc}		
1	Palín	SV		-		skupinový					

4.16 Objekty zásobovacieho systému – nie je

TAB. č. 1 ZDROJE PITNEJ VODY

P.č	Lokalita	Názov zdroja	Výdatnosť l/s			Typ vodného zdroja	PHO (ha)			Využitie	Poznámka
			DOP	MIN	MAX		1 ^{cc}	2 ^{cc}	3 ^{cc}		
1	Palín	SV		-		skupinový					

4.17 Bilancia zdrojov a potrieb pitnej vody - stav + výhľad

P.č	Názov vodovodu	Lokalita	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Celková potreba	Bilancia	Poznámka
1	(SV)	Palín	500	-			

4.18 Zdroje úžitkovej vody - nie sú

4.19 Zdroje geotermálnej vody - nie sú

4.20 Zdroje minerálnej vody - nie sú

4.21 Zdroje liečivej vody - nie sú

4.22 Odvádzanie odpadových vôd – stav

ENERGETIKA

4.23 Elektrické stanice /Transformačné stanice/ VVN, VN

Názov lokality a miesto	kV	Celk. inšt. výkon v MVA	Správca	Poznámka
ES Michalovce	110/22	2 x 40 MVA a 1 x 25 MVA	VE OR Michalovce	-

4.24 Vzdušné vedenie VVN

Názov trasy od-do	kV	Číslo vedenia	Správca	Prevedenie jednod., dvojité (J,D)	Poznámka
ES - Palín	22	V 228,560	VE OR Michalovce	J	-

4.25.1 Zoznam 22 KV/0,4 kV transformačných staníc – v správe VSE

Miesto, lokalita	Inšt. výkon v kVA	Napáj. 22 kV vedenie	Rok výstavby	Poznámka (typ DTS)
------------------	-------------------	----------------------	--------------	----------------------

			Správca	
TS ₁ - 012	100	V 228	VE OR Michalovce	PTS
TS ₂ - 013	250	V 228	VE OR Michalovce	PTS
TS ₃ - 011	100	V 560	VE OR Michalovce	Stĺpová typ C/2
SPOLU	450	V 228,560	VE OR Michalovce	-

4.25.2 Zoznam 22 KV/0,4 kV transformačných staníc – v správe nie VSE

Miesto, lokalita	Inšt. výkon v kVA	Napáj. 22 kV vedenie	Rok výstavby	Poznámka (typ DTS)
			Správca	
TS ₄ - 527 pri PD	-	V 228	-	4 – stĺpová - nefunkčná
TS ₅ - 508 pri PD – suš.	630	V 228	-	Stĺpová typ C/2
TS ₆ - 507 pri PD – farma	400	V 228	-	Stĺpová typ C/2
TS ₇ - 521 Mlyn.	-	V 228	-	Nefunkčná typ C/2
TS ₈ - 520 ČS závlaha.	250	V 228	-	Stĺpová
TS ₉ - 519 ČS závlaha.	250	V 228	-	Stĺpová

4.26 Výrobne elektrickej energie v riešenom území - nie sú

4.27 Najväčší odberatelia elektrickej energie

4.28 Prehľad vybraných jestvujúcich priemyselných zdrojov tepla - nie sú

4.29 Zoznam kotolní, ktoré slúžia pre vykurovanie bytového fondu a OV

4.30 Prehľad jestvujúcich regulačných staníc /RS/ VVTL/VTL - nie sú.

4.46 Prehľad jestvujúcich regulačných staníc /RS/ VTL/STL

Por.č.	Lokalizácia RS	Výkon (m ³ /h)	Typ	Správca	Poznámka
1	Palín	RS 1200/2/1-440		SPP MI	-

4.32 Diaľkové plynovody – nie sú

4.33 Plynofikácia /uväčších sídiel/ - nie je

4.34 Zoznam distribučných plynových STL rozvodov - nie sú

4.35 Stupeň telefonizácie

Telefónne stanice			Telefónna hustota v %	Počet VTA	Poznámka
bytové	nebytové	celkom			
-	-	-	-	1	-

OCHRANA PRÍRODY

4.36 Chránené územia v zmysle zákona SNR.č.543/2002 Zz. O ochrane prírody a krajiny -Vyhlásené a navrhované - V riešenom území sa nenachádzajú.

4.37 Prehľad biocentier- krajinná a urbárna ekológia a návrh

Názov lokality	Kategória	Geomorfologická jednotka	Jadro	Charakteristika
Lúčky - navrhované	Miestne biocentrum	Východoslovenská nížina		Navrhujeme na mieste stretnutia kanálu Prievlaka a Čečehovského kanálu. Premenu PPF na LPF vznikne lesík,

				ktorý bude mať v intenzívne poľnohospodársky využívanej krajine významne ekostabilizujúci efekt.
Tomčianky - navrhované	Miestne biocentrum	Východoslovenská nížina		Navrhujeme medzi honmi Tomčianky a Večejky. Miestne biocentrum navrhujeme vysadiť pôvodnými druhmi drevín. Premenou PPF na LPF vznikne lesík, ktorý bude mať v intenzívne poľnohospodársky využívanej krajine významne ekostabilizujúci efekt.

SUROVINOVÁ ZÁKLADŇA

4.38 Prehľad ložísk nevyhradených nerastov – Pavlovce nad Uhom a Pavlovce nad Uhom I.

REKREÁCIA, TURIZMUS

4.39 Navrhovaný rozvoj rekreačných priestorov - nie sú
DOPRAVA

4.40 Intenzita zaťaženia komunikačnej siete (S/24) v roku 2000

Cesta		Číslo sčít. úseku	Rok 2005
Č.	Úsek cesty/MK		S/24
II/555	Michalovce - Veľké Kapušany	01800	3057

Cesta		Číslo sčít. úseku	Rok 2005
Č.	Úsek cesty/MK		S/24
III/5552	Palín - Senné	MI 027	653

4.41 Intenzita zaťaženia železničných tratí v roku nevyskytuje sa

4.42 Charakteristika železničných tratí nevyskytuje sa

4.43 Dopravno-kapacitné údaje letiskanevyskytuje sa

4.44 Hlavní znečisťovatelia - stav.....nevyskytuje sa

4.45 Množstvo exhalátov vznikajúcich pri výrobe tepla a el.energie za rok nevyskytuje sa

P. č.	Názov	Popol	SO ₂	NO _x	CO
1.	SE, a.s. ELEKTRÁRNE VOJANY o.z.	8626.477	25693.104	17615.333	722.786
2.	CHEMKO, a.s. STRÁŽSKE	642.997	8941.292	2790.287	2698.692
3.	SPP, SLOVTRANS GAZ NITRA KS 01 V. KAPUŠANY	0.056	0.260	849.828	725.044

4.46 Bilancia a spôsob nakladania s odpadmi

Kód	Katégoria	Názov obce	Celkom	Spôsob nakladania s odpadmi

				biologický	fyzikálno-chemický	iný spôsob	neuvedený	skládkovane	spaľovane	využitie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Palín						V.Ozorovce		

VYHODNOTENIE ZÁBERU PPF

4.47 Úhrnné hodnoty druhov pozemkov

V katastrálnom území obce Palín pôsobilo poľnohospodárske družstvo so sídlom v Palíne, ktoré obhospodarovalo k.ú. Palín. Po transformácii došlo k jeho zániku. V súčasnej dobe tu hospodária súkromní podnikatelia a fyzické osoby. Hospodársky dvor je zanedbávaný.

Keďže hospodársky dvor je málo využívaný, nie je tu živočíšna výroba.

V katastrálnom území obce boli vybudované odvodnenia aj závlahy, ktoré sú do značnej miery už nefunkčné a závlahy sú zničené.

4.48 Prehľad o štruktúre pôdneho fondu na uvažovaných lokalitách odňatia poľnohospodárskej pôdy z PP pre nepoľnohospodárske účely - neuvažuje sa.

4.49 Výpočet výšky odvodov za predpokladané odňatie poľnohospodárskej pôdy z PPF mimo zastavaného územia obce k 1.1.1990 podľa nar.vlády č.152/1996 Zz.na jednotlivých lokalitách urbanistického riešenia - neuvažuje sa.

B. GRAFICKÁ ČASŤ

B.1 Zoznam výkresov

1. Širšie vzťahy	M = 1 : 50 000
2. Situácia –komplexný urbanistický prieskum	M = 1 : 10 000
3. Situácia - Komplexný urbanistický prieskum	M = 1 : 2 880
4. Situácia – PaR dopravy	M = 1 : 2 880
5. Situácia – PaR technickej infraštruktúry	M = 1 : 2 880
6. Situácia – Problémový výkres	M = 1 : 2 880
7. Situácia - Krajinnoekologický plán-SKŠ	M = 1 : 10 000
8. Situácia - Krajinnoekologický plán-návrh	M = 1 : 10 000

